Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible] Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 284 (2472) Аўторак, 11-га сьнежня 1928 г.

4-я сэсія ЦВК СССР.

АГУЛЬНЫЯ АСНОВЫ ЗЕМЛЯЎПАРАДКАВАНЬНЯ І ЗЕМЛЯКАРЫСТАНЬНЯ.

(Спрэчкі па дакладзе т. Мілюціна.

МАСКВА, 8-XII. 8-га сьнежня, увечары ў Саюзным Савеце і ў Савеце Нацыянальнасьцяў распачаліся спрэчкі па дакладзе т. Мілюціна В. П. аб агульных пачатках землеўпарадкаваньня і землякарыстаньня.

У спрэчках у Саюзным Савеце прадстаўнік Сібірскага краю СІЗІНЦОЎ гаворыць, што закон гэты пасьля свайго ажыцьцяўленьня зробіць вялізны ўплыў на рэканструкцыю сельскае гаспадаркі. Асабліва становіцца значэньне будзе мець той факт, што, водлуг новага закону, батракі будуць мець права побач з усімі сялянамі ўдзельнічаць у ўпарадкаваньні зямельных пытаньняў.

КАСЬЦЕНКА (Паўночны Каўказ) пярэчыць процi рэдакцыі першага артыкулу праэкту закону, у якім зазначаецца, што за самавольны абмен зямлёю сяляне пазбаўляюцца зямлі. Пазбавіць селяніна зямлі,—гаворыць т. Касьценка,—значыць, забіць яго; адабраць у селяніна зямлю—значыць пакараць не толькі таго, хто ўчыніў злачынства, але і яго сям'ю, бо без зямлі сям'я існаваць ня можа. У законе неабходна вызначыць кару за абмен зямлёю, але нельга пазбаўляць за гэта селяніна зямлі.

УПЯЛЕЕЎ (Уральская вобласьць), закранаючы пытаньні землеўпарадкаваньня, радзіць дапамагаць заснаваньню ня толькі буйных калектыўных гаспадарак, але дробных калектыўных гаспадарак. У некаторых раёнах аб'яднаньне ў калектыўныя гаспадаркі па 7 і нават па 5 двароў зьяўляецца вялікім крокам наперад у справе перабудовы сельскае гаспадаркі на больш высокую ступень разьвіцьця.

Новы закон аб землеўпарадкаваньні і землякарыстаньні,—гаворыць т. ПРЫШЧЭПАЎ (БССР)—у асноўным спаткаў поўную ўхвалу з боку шырокіх сялянскіх мас і спэцыялістаў Беларусі. Аднак, асобныя артыкулы новага законапраэкту адчуваюць патрэбу ў некаторых карэктывах. Між іншым, артыкул першы павінен быць зьменены ў тым сэнсе, што ў выпадку незаконнае зьдзелкі, уласьнік пазбаўляецца ня ўсяе сваё зямлі, а толькі тае часткі, на якую была незаконна ўчынена зьдзелка. Землеўпарадкаваньне,—зазначае далей т. Прышчэпаў,—павінна праводзіцца за кошт дзяржаўнага бюджэту. Толькі пры гэтай умове можна будзе праводзіць землеўпарадкаваньне ў шырокіх разьмерах і ў пажаданым напрамку.

ВАСІЛЮКАВА (Сібір) дамагаецца, каб у новым законапраэкце больш адбіліся інтарэсы батрацтва. Між іншым, павінен быць скарочан тэрмін, які дае права батраку на атрыманьне зямельнага надзелу.

У спрэчках у Савеце Нацыянальнасьцяў т. КАЦЁЛЬНІКАЎ (Башкірыя) адзначае, што землеўпарадкаваньне пасоўваецца слаба, а гэта тлумачыцца ў значнай меры платнасьцю землеўпарадкоўваючае працы. Яшчэ цяжэй з разьбіўкаю вучасткаў на палі севазвароту. Тут таксама ўстаноўлена плата. Загэтым сяляне аддаюць перавагу праводзіць землеўпарадкаваньне самастойна і звычайна праводзяць яго няправільна. Ад платы за землеўпарадкаваньне і за разьбіўку на палі севазвароту трэба сялянства вызваліць.

ТАВ. СТРОЕЎ (Малдавія) лічыць патрэбным да шэрагу артыкулаў закону, якія ўстанаўляюць парадак карыстаньня зямлёю маёмаснага характару дадаць санкцыі, караючыя за драпежніцкую эксплёатацыю вучастка. За гэта належыць нават пазбавіць права карыстаньня зямлёю. Сельсаветам павінны быць нададзены больш шырокія гаспадарчыя правы, якімі цяпер карыстаюцца, галоўным парадкам, зямельныя грамады. Для ліквідацыі распыленасьці гаспадарак належыць увесьці пэўныя палёгкі для распыленых гаспадарак, напрыклад, узмацненьне крэдыту больш буйным гаспадаркам.

Да зачыненьня пасяджэньня выказваюцца яшчэ 5 таварышоў. Асноўная думка выступленьняў зводзіцца да таго, што выданьне закону аб асноўных пачатках землеўпарадкаваньня і землякарыстаньня зьяўляецца зусім своечасным, і што ў прынцыпе закон адпавядае асноўным патрабаваньням нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Усе таварышы адзначаюць тыя асобныя моманты асноўных пачаткаў якія, на іх думку, патрабуюць рэдакцыйных паправак. Працяг спрэчак пераносіцца на 10 сьнежня.

АГРЭСЫЎНАЯ ГУТАРКА ФОША САПРАЎДЫ МЕЛА МЕСЦА.

„ІНТЭРВ'Ю ФОША СЬВЕДЧЫЦЬ АБ ЗАВАСТРЭНЬНІ ІМПЭРЫЯЛІСЦКАЕ ПАГРОЗЫ ПРОЦІ СССР“.

ШТО ПАКАЗАЎ НОВЫ ПРАЦЭС т. МАРТЫ.

ПАРЫЖ, 8-XII. [illegible]

НЕБЯСЬПЕКА ВАЙНЫ РОБІЦЦА РЭАЛЬНАСЬЦЮ.

АЦЭНКА МУСАЛІНІ СТАНОВІШЧА Ў ЭЎРОПЕ.

РЫМ. [illegible]

ЛЕЙД-ДЖОРДЖ ПРАРОЧЫЦЬ БЛІЗКУЮ ВАЙНУ.

ЛЕНДАН, 9-XII. [illegible]

Яшчэ адно банкроцтва разброеньня.

БЭРЛІН. [illegible]

ЗЬДЗЕК КЕЛЕГА НАД ПАКТАМ КЕЛЕГА.

ВАШЫНГТОН, 9-XII. Келег ўносіць у камісію па замежных справах сэнату, што парыжскі пакт не закранае дактрыны Монроэ і не ўскладае ніякіх абавязацельстваў на Зл. Ш.

ПАКТ КЕЛЕГА Ў СЭНАЦЕ ПАЗШ.

ВАШЫНГТОН, 5-XII. [illegible]

Паліцыя ратуе Альбэра Тома ад рабочых.

ТОКІЕ, 6-XII. Прыехаў Альбэр Тома. Вакзал вартаваўся сотнямі паліцэйскіх; удзельнікі дэманстрацыі, якія прыбывалі каля вакзалу з лёзунгамі процi Тома, арыштаваліся.

Згарэў праскі радыётэлефонны завод.

ПРАГА. [illegible]

КАТАРЖНЫ ПРЫСУД 29-ці ВІЛЕНСКІМ БЕЛАРУСАМ.

У Львове ізноў арыштавана 40 украінцаў.—Рабочыя Відзеўскае мануфактуры, абураныя здрадніцкімі паводзінамі ППС, разграмілі лодзінскі прафсаюз тэкстыльшчыкаў.

111 гадоў катаргі.

ВАРШАВА, 8-XII. У Віленскім акруговым судзе скончыўся працэс 29-ці абвінавачаных у прыналежнасьці да кампартыі Заходняе Беларусі. 4 абвінавачаныя засуджаны на 7 гадоў катаржнага астрогу, 5—на 6 гадоў, 1—на 5 годоў, 12—на 4 гады кожны; рэшта апраўдана.

* * *

Пасьля 2-тыднёвага разгляду справы 29-ці абвінавачаных у камунізьме, віленскі акруговы суд прыгаварыў:

Міцько Антона, Матусевіча Яна, Сьвірыда Язэпа і Божко Базыля—на 7 гадоў катаржнага астрогу;

Карпіновіча Паўла, Корсака Уладзіміра, Ліса Яна, Сабілло Антона і Бобра Сьцяпана—на 6 гадоў катаржнага астрогу;

Стайнбэрга Маўрыцыя—на 5 гадоў катаржнага астрогу;

Карпіновіча Міх., Габэлевіча Мац., Казла Сым., Маніта Баз., Сабілло Кір., Стаха Ульяна, Жукоўскага Юр., Кульбака Ант., Сідаровіча Мац., Жукоўскага Юст., Корсака Сід. і Ціўновіча Яна—на 4 гады катаржнага астрогу.

Іншыя абвінавачаныя апраўданы.

МАСАВЫЯ АРЫШТЫ Ў НАВАГРАДЧЫНЕ.

Віленскія газэты паведамляюць, што на абшары Навагрудзкага, Палескага і Беластоцкага ваяводзтваў учынена апошнімі днямі шмат арыштаў. Раскансьпіравана 2 акруговых кам. КПЗБ, 7 раённых, 40 падраённых, і каля 100 кам'ячэек. Агулам арыштавана 28 асоб, а за 16 разасланы даручэньні арыштаваць іх. Арышты адбываюцца далей.

Беларуская санацыя у новай ролі.

Збанкрутаваная беларуская санацыя ў Вільні, пацярпеўшы поўную няўдачу ў грамадзкім жыцьці, знайшла новы спосаб змаганьня з прадстаўнікамі сялянска-работніцкай думкі. „Санатары“ распускаюць правакацыйныя чуткі аб розных здарэньнях з жыцьця і грамадзкай дзейнасьці гэтых прадстаўнікоў; чуткі ні на чым не абапёртыя, з мэтай паніжэньня і скампраметаваць гэтых прадстаўнікоў. Яны гэтыя чуткі пашыраюць і ў народ праз тыя асобы, якія прыяжджаюць у Вільню і, ня ведаючы сапраўднага твару здраднікаў, заходзяць да іх па старой традыцыі. Аб'ектам нападак і подлых інтрыг стаўся асабліва пасол І. Дварчанін.

Канфіскацыя „Да Працы.“

Па загаду гарадзкога старасты № 1 газэты „Да працы“ сканфіскаваны за «Куток Моладзі“, а таксама за дзьве заметкі з палітычнай хронікі: «Нямецкая прэса аб украінскім руху ў Польшчы“, і „Нямецкая нацыяналістычная прэса аб 10-цігодзьдзі польскае незалежнасьці.“

Канфіскацыя „Жыцця Люду.“

Па загаду віленскага пракурора сканфіскаваны № 23 «Жыцця Люду,» літоўскай газэты на польскай мове за шэраг артыкулаў быццам «антыдзяржаўнага зьместу.»

МАСАВЫЯ АРЫШТЫ Ў ЗАХ. УКРАІНЕ.

ВАРШАВА. 8-12. У зьвязку з замахам на рэдакцыю львоўскае газэты „Слово Польске“ і рэдакцыю кракаўскае газэты «Кур'ер Цодзенны», польская ўлада арыштавала больш 40 украінцаў, якія абвінавачаны ў прыналежнасьці да ўкраінскае вайсковае арганізацыі.

РАЗГРОМ РАБОЧЫМІ ЛОДЗІНСКАГА ПРАФСАЮЗУ

ЗА АДМОВУ ПРАФБЮРАКРАТАЎ ППС'АЎЦАЎ АД ДАПАМОГІ САВЕЦКІХ ПРАФСАЮЗАЎ.

ВАРШАВА. Некалькі сот рабочых Відзеўскае мануфактуры ў Лодзі, якія яшчэ ня спыняюць да гэтага часу баставаць, сілаю захапілі памяшканьне лодзінскага прафсаюзу тэкстыльшчыкаў, якім (саюзам) кіруюць пэпээсаўцы. Рабочыя хацелі наладзіць у памяшканьні прафсаюзу раздачу бастуючым дапамогі, атрыманае ад рабочых СССР, бо раздача дапамогі была перарвана арыштам стачачнага камітэту і зачыненьнем памяшканьня, у якім пасядаў стачачны камітэт. У памяшканьне прафсаюзу ўвайшло блізка 500 чалавек рабочых. Адпор, які спрабавалі даць рабочым пэпээсаўцы, выклікаў разгром рабочымі мэблі ў памяшканьні прафсаюзу і збойства сэкратара прафсаюзу пэпээсаўца Кшынуўку. На дапамогу пэпээсаўцам у памяшканьне прафсаюзу прыехала паліцыя, якая разагнала бастуючых.

Асноўнаю прычынаю гэтых падзей зьяўляецца абурэньне рабочых пасьля адмовы пэпээсаўскага прафсаюзу ўзяць грашовую дапамогу ад пралетарыяту СССР

Вечарына Бутрыма і Каліноўскага.

1 лістапада ў залі Віленскай Бел. Гімназіі адбылася вечарына для ўшанаваньня памяці бел. паэты Бутрыма, у 100-ю гадавіну яго народзін, а таксама і Кастуся Каліноўскага, першага нацыянальнага змагара-рэвалюцыянэра за вольнасьць беларускага народу ў 1863 г., у 90-ю гадавіну яго народзін. Рэфэрат аб Бутрыме прачытаў гр. Антон Луцкевіч, а аб К. Каліноўскім—вучань Урбановіч.

Патранат пры гімназіі.

Пры Беларускім дабрадзейным таварыстве ў Вільні ўтварыўся школьны патранат для нагляду над школьнымі інтэрнатамі для вучняў і вучаніц Віленскае Беларускае гімназіі. Старшыня школьнага патранату грам. Ф. Стэцкевіч, дырэктар гімназіі, сэкратар—грамадзянін У. Лукашэвіч.

Сьпешная прапазіцыя соймавай лявіцы.

Блёк соймавай лявіцы ўнёс гэтымі днямі ў сойм сьпешную прапазіцыю ў справе абежніка міністра ўнутраных спраў аб пасольскіх мітынгах, якія могуць цяпер адбывацца толькі з дазволу старасты.

Аб нацменскім школьніцтве.

Асьветная камісія сойму пачала 5 сьнежня г. г. разгляд прапазіцыі пасloў Украінскага клюбу ў справе школ з украінскай, беларускай і літоўскай мовай выкладаньня. Прапазіцыя складаецца з 10 арт. і мае сваёю мэтаю замяніць закон ад 31 ліпеня 1924 г.

Забастоўка на электрычнай чыгунцы.

На электрычнай чыгунцы Варшава—Гродзіск выбухнула забастоўка. У адказ на гэта ўправа электрычнай чыгункі звольніла ўсіх служачых чыгункі і хоча наняць новых служачых.

Звальненьне эс-дэкаў з канцэнтрацыйнага лягеру.

Віленскія польскія газэты паведамляюць, што гэтымі днямі звольнены з канцэнтрацыйнага лягеру члены сацыял-дэмакратычнай партыі: Плявінскі, Кломпас і Пошкіс. Агулам знаходзіцца яшчэ ў лягеры 175 палітвязьняў—камуністаў і сацыял-дэмакратаў.

Мана буржуазных пісак пра СССР.

ПРЫКРЫВАЮЧЫСЯ Ў ЯКАСЬЦІ ДЫМАВОЕ ЗАСЛОНЫ ТАНЬНЕНЬКІМ ПАЦЫФІЗМАМ, ІМПЭРЫЯЛІСТЫ ЎЗБРОЙВАЮЦЦА ДЛЯ НАПАДУ НА САВЕЦКІ САЮЗ.

Выступленьне т. Варашылава на рабселькораўскай нарадзе.

МАСКВА, 7-XII. 7 сьнежня на нарадзе рабселькораў выступіў Варашылаў, які, між іншым, сказаў:

«У той момант, калі вы падрахоўваеце вынікі вашае працы за апошнія гады і намячаеце шляхі і срокі, з дапамогаю якіх распачнеце новыя бойкі, вашы «сабраты» па пяру ў Заходняй Эўропе—буржуазныя журналісты ўсіх масьцяў—пішуць паклёпы на нас, выдумляюць розную хлусьню пра Савецкі Саюз. У апошні час імпэрыялістычная прэса вядзе сыстэматычную кампанію хлусьні і паклёпу, спрабуючы давесьці, што СССР стаіць на шляху да развалу. Польская газэта «Слово» друкуе весткі аб нейкіх міфічных сялянскіх паўстаньнях у раёне Віцебску. Іншыя польскія газэты пішуць, што паўстаньні ахапілі ўсю Беларусь, што паўстаўшыя сяляне руйнуюць савецкія ўстановы, групуюцца ў партызанскія атрады.

Было-б паўбяды, калі-б буржуазныя прадажныя пісакі толькі адны ўдзельнічалі ў паклёпе на нас. Але справа стаіць іначай. Вы, мабыць, чыталі ў газэтах, як кіраўнік французскага ўраду Пуанкарэ ў адказ на выступленьне дэпутата Дэзаблена заявіў: «Урачыста абавязваюся ў той дзень, калі будзе даведзена, што вашыя савецкія прыяцелі згадзіліся на ўсеагульнае разброеньне, пайсьці па іх прыкладу». Выступленьне Пуанкарэ вельмі характэрна. Пуанкарэ ня менш, чымся мы з вамі, ведае, што наш урад шчыра імкнецца да міру, вядзе палітыку міру. Пуанкарэ даскапала асьведамлен аб нашых прапановах у Жэневе наконт усеагульнага разброеньня, поўнага неадкладнага разброеньня. Пуанкарэ ведае, што яго ранейшы прадстаўнік у Лізе Нацый, прадажны сацыяліст Бонкур першы выступіў процi прапановы Літвінава і ня толькі процi праэкту поўнага разброеньня, але і процi прапановы аб частковым разброеньні. Пуанкарэ выступае ў зувёй з прадажнаю зграяю буржуазных пісак. Наёмныя пер'я паслужліва пішуць пад дыктоўку імпэрыялістаў, што СССР—вось хто зьяўляецца перашкодаю на шляху да разброеньня, што мы рыхтуем новую вайну і г. д.

Пуанкарэ, абвінавачваючы нас у адсутнасьці міралюбнасьці, карыстаецца гэтым для навялічэньня ўзброеных сіл французскага імпэрыялізму. Вайсковы бюджэт Францыі неперарвна расьце, французская армія зьяўляецца самаю магутнаю ў Эўропе і, не зважаючы на гэта, яна ня спыняе свайго росту, а ў 1930 годзе будзе больш арміі 1914 году на 55000.

Гісторыя дала нам значны пэрыяд перадышкі. Мы выкарысталі гэтыя гады, але трэба сказаць, што зрабілі далёка ня ўсё, што патрэбна для разьвіцьця народнае гаспадаркі і, асабліва, узмацненьня абароны.

У канцы т. Варашылаў зазначае на слабасьць рабселькораўскае працы ў галіне абароны і выказвае ўпэўненасьць, што якасьць гэтае працы пасьля нарады палепшыцца.

КАНТОНСКАЯ КАМУНА БЫЛА ЗАДУШАНА БУРЖУАЗЕЙ

НЯХАЙ ЖЫВЕ КАНТОНСКАЯ КАМУНА!

Адозва выканкому МОПР'у.

МАСКВА. Выканком МОПР'у зьвярнуўся да ўсіх працоўных з адозвай да дню ўгодак кантонскае камуны (1927-28 г. 11-га сьнежня). У адозьве зазначана:

«Мінуў год з таго дню, калі над Кантонам узьняўся чырвоны савецкі сьцяг. Кантонская камуна пратрымалася толькі некалькі дзён. Пад ударамі контр-рэвалюцыйных банд Гаміндану, пры актыўным падтрыманьні імпэрыялістаў 13-га сьнежня загінула кантонская камуна. Суровыя крывавыя паміnki спраўляла кітайская буржуазея на руінах пераможанага Кантону, акрываўленых полымем «жывых факелаў» ад жыўцом спаленых рэвалюцыянэраў. Пяць тысяч рабочых заслалі сваім целам вуліцы рэвалюцыйнага гораду і ваколіц, дзесяткі тысяч рабочых і сялян—старых, жанчын і дзяцей—цярпелі суровыя рэпрэсіі і ахвяраваны былі на галадную сьмерць. Каты Гаміндану ня спыняюць сваёй нішчыцельнай вайны процi кітайскага народу. Сьмерць з нястрымнаю сілаю ўсё яшчэ зьбірае ў гарадох і вёсках Кітаю свае крывавае жніво. Толькі год мінуў з часу перамогі над Кантонам, і жудасныя лічбы 170 тысяч забітых, сотні тысяч параненых далучыліся да бязьлічы ахвяр азьвярэлае буржуазеі і ваеншчыны. Але кантонская камуна ня спыняе жыць у сэрцах міліёнаў кітайскіх пралетарыяў, зьяўляючыся крыніцаю натхненьня для новых барацьбітоў процi капіталу і імпэрыялізму“.

„Павялічым матар'яльную і маральную дапамогу ахвярам белага тэрору ў Кітаі,—зазначана ўрэшце ў адозьве—наладзім магутныя пратэсты процi крывавае расправы гаміндансўцаў і імпэрыялістаў“.

АДЧЫНІЎСЯ VIII УСЕС. ЗЬЕЗД ПРАФСАЮЗАЎ.

Прадзьездаўскі пленум УЦСПС.

МАСКВА. 8-га сьнежня адбыўся перадзьездаўскі пленум УЦСПС. Пленум зацьвердзіў справаздачу прэзыдыуму УЦСПС да VIII зьезду прафсаюзаў і даручыў тав. Томскаму і Дагадаву зрабіць справаздачныя даклады на зьезьдзе.

Далей, пленум ухваліў адчыніць VIII усесаюзны зьезд прафсаюзаў 10-га сьнежня а 6-й гадз. увечары. Каб перадаць па радыё па ўсім СССР справаздачны даклад прэзыдыуму УЦСПС, пленум прызнаў патрэбным заслухаць гэты даклад на вячэрнім пасяджэньні 11-га сьнежня.

Нарэшце, пленум аднагалосна зацьвердзіў кандыдатуру тав. Угланава на пасаду Народнага Камісара працы СССР.

Гвалт над харватамі.

ВЕНА, 8-12. Загрэбскі друк паведамляе, што белградзкі ўрад намераны перамагчы адпор харвацкае апазіцыі праз мілітарызаваньне адміністрацыі Харватыі. Начальнікі цывільнае адміністрацыйнае ўлады ў харвацкіх акругах будуць заменены царскімі афіцэрамі (як зроблена ўжо ў Загрэбе, дзе прэфэктам Загрэбскае акругі назначан артылерыйскі палкоўнік Максімовіч) Намечана частковая замена паліцыі сэрбскімі жандарамі. Начальнік жандармэрыі, які доўгі час быў на чале вайсковага кіраўніцтва ў сэрбскай Македоніі, назначан камандзірам загрэбскае дывізіі. Такім парадкам, жандармэрыя і армія Харватыі зараз аб'яднаны пад агульным камандаваньнем.

Загрэбскае акруговае самакіраўніцтва прызнае незаконным і байкатуе новага прэфэкта палкоўніка Максімовіча. Загрэбскія газэты паведамляюць, што ўрад ухваліў прыстасаваць закон аб абароне дзяржавы процi сялянска-дэмакратычнае кааліцыі.

РАЗРЫЎ МЭКСІКАНСКІХ ПРАФСАЮЗАЎ З УРАДАМ.

НЬЮ-ЁРК. З Мэксікі паведамляюць, што зьезд мэксіканскае фэдэрацыі працы ўхваліў зусім парваць з урадам і павесьці барацьбу процi часовага прэзыдэнта Портэса Хіля. Зьезд адклікае ўсіх сяброў фэдэрацыі з ураду.

ФЭДЭРАЦЫЯ ПРАФСАЮЗАЎ ЗАКЛІКАЛА НАЦЫЮ ДА „РЭВАЛЮЦЫІ“.

НЬЮ-ЁРК, 8-12. З Мэксікі паведамляюць, што на сёнешнім пасяджэньні палаты прадстаўнікоў здарыліся незвычайна бурныя сцэны. Пасяджэньне прайшло пад знакам вострае барацьбы процi Маранэса і мэксіканскае фэдэрацыі працы. Адзін за адным шэраг прамоўцаў у вострых выразах накідаліся на Маранэса і яго арганізацыю. Каля памяшканьня парляманту зышлося блізка 500 аграрыяў, якія настойліва патрабавалі ўпусьціць іх у палату. Яны кідалі ў памяшканьне парляманту каменьні, пабівалі шыбы і ўзьнялі вялікі гармідар, які заглушаў прамоўцаў. Толькі страляніна, выкліканае да парляманту паліцыі прымусіла іх разыйсьціся.

Зьезд мэксіканскае фэдэрацыі працы адбываецца ў надзвычайна напружаных варунках. Памяшканьне, дзе адбываецца зьезд, вартуецца асобамі, завербаванымі фэдэрацыяй сярод рабочых вайсковых заводаў, бо Портэс Хіль не даў паліцыі загаду вартаваць зьезд. Маранэс паведаміў, што ён загадаў усім арганізацыям, якія далучаюцца да фэдэрацыі, абвясьціць усеагульную забастоўку, калі на зьезд будзе ўчынен наскок, і што адначасна ён зьвернецца да нацыі з заклікам да рэвалюцыі.

РАЗЬМЕРКАВАНЬНЕ ПАРТФЭЛЯЎ У НОВЫМ ЭСТОНСКІМ УРАДЗЕ.

РЭВЭЛЬ, 8-XII. Парлямант зацьвердзіў новы ўрад, складзены сацыял-дэмакратам Рэйем. З дэклярацыяй новага ўраду Рэй выступіць толькі праз некалькі дзён. На чале аб'яднанага міністэрства фінансаў і гандлю будзе стаяць сацыял-дэмакрат. Міністрам асьветы і працы таксама назначан сацыял-дэмакрат. Міністрам унутраных спраў і юстыцыі, а таксама вайсковым міністрам назначаны труднікі. Пасяленцам у кабінэце зьведзена 2 партфэлі: міністра земляробства і міністра шляхоў. Міністрам замежных спраў назначан лідэр хрысьціянскіх дэмакратаў пастар Лаціk.

У Саюзных Рэспубліках.

Пашырэньне Днепрабуду

МАСКВА. 8-XII Прэзыдыум ВСНГ СССР ухваліў на апошнім пасяджэньні некалькі пастаноў, якія падаюцца на зацьверджаньне Савету Працы і Абароны, і караннымі парадкам зьмяняюць далейшы ход працы на Днепрабудзе. Пастаноўлена дазволіць кіраўніцтву будаўніцтвам абсталяваць станцыю дзесяцьцю агрэгатамі па 80 тысяч конскіх сіл замест запраэктаваных раней сямі агрэгатаў па 50 тысяч конскіх сіл. З ДАВЯДЗЕНЬНЕМ АГУЛЬНАЕ МАГУТНАСЬЦІ ДНЕПРАБУДУ ДА 800 ТЫСЯЧ КОНСКІХ СІЛ. У першую чаргу павінна быць устаноўлена 6 агрэгатаў, з якіх 4 будуць замазаны заграніцаю, а 2—перададзены на савецкія заводы.

Ухвален разрахунак управы будаўніцтвам, што пры пашырэньні магутнасьці станцыі да 800 тысяч конскіх сіл кошт ее складае 220440 тысяч рублёў процi 213240 намечаных раней.

З прычыны вялікае патрэбы ў чорных металах, пастаноўлена ўключыць у пяцігадовы плян разьвіцьця прамысловасьці пабудову новага металюргічнага заводу на Запарожжы, уключыўшы яго ў лік асноўных спажыўцоў энэргіі Днепрабуду. Пастаноўлена таксама заснаваць паравы рэзэрў на Данбасе для Днепроўскае станцыі праз камбінаваную працу Днепра з Данбасам. Дзеля гэтага павінна быць узмоцнена пабудова цеплавых электрацэнтраляў на Данбасе, маючы на ўвазе як задавальненьне ўласных патрэб басэйну, так і стварэньне рэзэрву для Днепрабуду.

Міліён гэкт. пад новыя калгасы

(Вынікі сэсіі савету Хлебацэнтру).

МАСКВА. Сэсія савету Хлебацэнтру, якая скончылася 7-га сьнежня, ухваліла пастановы па заслуханых дакладах. Савет ставіць задачаю Хлебацэнтру ў будучую хлебазагатоўчую кампанію давесьці таварную прадукцыю калгасаў да 833 тысяч тон, а звычайных вытворчых аб'яднаньняў—да 500 тысяч тон.

Наваколь задач засеўных кампаній павінна быць мабілізавана ўся кааперацыйная грамадзкасьць. Кожная арганізацыя хлебнае сельска-гаспадарчае кааперацыі павінна распрацаваць канкрэтны плян свайго ўдзелу ў засеўнай кампаніі і выконваць яго. Каб забясьпечыць правільны клясавы напрамак, трэба зьвярнуць асаблівую ўвагу на падбор кіруючых кадраў ва ўсіх зьвеньнях хлебнае і сельска-гаспадарчае кааперацыі. Плян будаўніцтва новых буйных збожавых калгасаў зацьверджан саветам на 1929 год на абшары ў 1 міліён гэктараў. Новыя калгасы павінны быць забясьпечаны належнаю колькасьцю трактараў (ня менш тысячы штук), а таксама кадрам аграномаў і арганізатараў.

Кулакі купляюць сабе галасы.

СЕВАСТОПАЛЬ. 6-12. Камісія ЦВК РСФСР, якая прыехала ў Крым для абсьледваньня савецкае працы і дапамогі ЦВК крымскае рэспублікі ў праводжаньні выбарчае кампаніі, аб'ехала горныя татарскія вёскі. Сябра камісіі т. Фрыдбэрг у гутарцы з супрацоўнікамі газэт паведаміў, што татарская вёска да перавыбараў падрыхтавана дрэнна. Актыўнасьць кулакоў вельмі вялікая. Яны склікаюць свае нарады і ўсімі спосабамі імкнуцца перацягнуць на свой бок беднату. Выкрыты выпадкі подкупу: кулакі плацяць за голас да 10-ці рублёў. У некаторых вёсках у выніку няправільнае палітыкі мясцовае ўлады і ячэек здарыўся разрыў між беднатою і серадняками. Праца мясцовае выбарчае камісіі прызнана слабою.

4 новыя марскія лесавозы.

ЛЕНІНГРАД, 8-XII. Сёньня на Балтыцкім суднабудаўнічым заводзе зроблена закладка 4-х новых марскіх лесавозаў: «Міканн», „Куйбышаў“, «Молатаў» і „Бухарын“. Кожнае з гэтых суднаў будзе мець грузаўздым у 3 з паловаю тысячы тоны.

Судны будуць пабудаваны на працягу 12-ці м.; столькі-ж часу будуюцца судны і на заходня-эўрапейскіх вэрфях

Тав. Розэнгольц—нам. Наркома РСІ СССР.

МАСКВА. 8-XII. Пленум ЦВК СССР зацьвердзіў т. Розэнгольца нам. Наркома РСІ СССР

Група трацкістаў на казанскай фабрыцы.

КАЗАНЬ, 10-XII. Абласная кантрольная камісія выкрыла антыпартыйную працу групы трацкістаў на адным з казанскіх прадпрыемстваў—фабрыцы «Спартак». Кантрольная камісія ўстанавіла, што трацкісцкая група праводзіла пастаянную антыпартыйную працу і нелегальна распаўсюджвала трацкісцкую літаратуру. Кантрольная камісія ўхваліла выключыць з партыі 3-х чалавек (Суліну, Генсфат і Шнэйдэр) за фракцыйную працу, парушэньне пастаноў 15-га зьезду і ўпартае нежаданьне прызнаць свае памылкі. Некаторым таварышом пастаўлены ў віну іх прымірэнчыя адносіны да дзейнасьці гэтае групы. Райкому прапануецца пашырыць выхаваўчую працу і кіраўніцтва парткалектывам на фабрыцы «Спартак».

Падхалімам ня месца на савецкай працы.

САРАТАЎ. Ніжне-Волжская краявая КК зьняла з працы старшыню Саратаўскага гарадзкога савету Акімава, які выкарыстаў сваё службовае становішча дзеля асабістае мэты (пабудова на казённы кошт кватэры за 18 тысяч рублёў), а таксама дапусьціў падхалімства, безгаспадарчасьць і г. д.

Закупкі с.-г. інвэнтару заграніцаю.

МАСКВА, 5-XII. Скончаны закупкі заграніцаю сельска-гаспадарчага інвэнтару для патрэб веснавое засеўнае кампаніі. Будзе завезена 5.500 трактараў з прычэпным інвэнтаром, а таксама неабходная колькасьць мінэральных угнаеньняў. Першы параход з трактарамі вышаў з Нью-Ёрку ў канцы лістапада.

КАНТОНСКАЯ КАМУНА.

(Да першай гадавіны кантонскага паўстаньня).

Контр-рэвалюцыйны пераварот у Ухане, які адбыўся летам 1927 году, зьявіўся паваротным пунктам у кітайскай рэвалюцыі. Уся кітайская буржуазія і нават, гэтак званае, левае крыло Гаміндана канчаткова і беспаваротна перайшлі ў лягер рэакцыі. Гэтым самым задачы рэвалюцыйнай часткі кітайскага народу—пралетарыяту і сялянства сталі прасьцейшымі, менш складанымі, але-ж затое больш важнымі і больш складанымі; біць ня толькі па імпэрыялізму ангельскаму, японскаму і амэрыканскаму, біць ня толькі кітайскіх фэадалаў і генэралаў, але паўстала важнейшая задача першачарговай важнасьці—біць па сваей—кітайскай буржуазіі, зьмагацца з прадаўцамі кітайскай рэвалюцыі—з Гаміндана м.

Уханскі пераварот не зламіў, ня прыглушыў барацьбы рабоча-сялянскіх масаў супроць імпэрыялістычна-фэадальна-буржуазнага блёку. Рэвалюцыйная барацьба пераходзіць у новую больш вышэйшую фазу свайго разьвіцьця. Часткі рэвалюцыйнай арміі робяць спробу арганізаваць рэвалюцыйныя сілы для таго, каб захапіць адну з правінцый паўднёвага Кітаю (паход у верасьні—кастрычніку на Гуандунь).

У шэрагу правінцый цэнтральнага Кітаю адбываюцца масавыя паўстаньні супроць памешчыкаў і гамінданаўскае ўлады. Ня гледзячы на белы тэрор, у гарадох пралетарыят ня спыняе барацьбы з рэакцыяй; наладжвае забастоўкі, якія часта пераходзяць у ўзброены наступ.

Кіраўніцтва рэвалюцыяй пераходзіць у рукі кітайскай камуністычнай партыі. Ужо 26-га лістапада Гуандуньскі камітэт ККП выдаў адозву, у якой заклікае рабочых і сялян да паўстаньня над лёзунгамі:—«зямля сялянам», «хлеб рабочым», «далоў уладу гаміндану», «уся ўлада рабочым, сялянам і салдатам», „уся ўлада саветам". Калі агульнай прадумовай паўстаньня было—аслабленьне пануючых клясаў і ўзбурэньне народных масаў, дык непасрэдным штуршком да выступленьня паслужыла пагроза разбраеньня рэвалюцыйных палкоў, якія склалі галоўную вайсковую сілу кантонскага пралетарыяту.

Паўстаньне пачалося ў ноч з 10 на 11 сьнежня і дзякуючы выключнай харобрасьці паўстаўшых праз некалькі гадзін былі захоплены галоўныя пункты гораду.

Улада перайшла Савету Рабочых, Салдацкіх і Сялянскіх Дэпутатаў і яго ўрадаваму органу—Савету Народных Камісараў.

У напружанай узброенай барацьбе з наступаючымі сіламі контр-рэвалюцыі праходзяць тры геройчныя дні Кантонскай Камуны. Па прыкладу парыскіх камунараў пралетарыі Кантону затрымлівалі ў сьцен гораду ворага і пачыналі будаваць новае жыцьцё ў самім горадзе.

Першымі дэкрэтамі савецкага ўраду ў Кантоне былі: закон аб 8-мігадзінным рабочым дні, аб павышэньні заробкай платы, закон аб нацыяналізацыі зямлі і закон аб ануліраваньні ўсіх кабальных пазычковых і арэндных абавязацельстваў.

Першымі мерапрыемствамі рабоча-сялянскага ураду былі: арганізацыя Чырвонай арміі, зацьверджаньне ўсіх заваёў ганконскіх забастоўшчыкаў і пастанова аб канфіскацыі дамоў буйнай буржуазіі ў карысьць працоўных. З турмаў было звольнена 3400 палітычных вязьняў.

Існаваньне кантонскай камуны вылічваецца гадзінамі. Сьціснутыя ў цесным коле трох дывізій, флёту і дэсантаў імпэрыялістых, рэвалюцыйныя пралетарскія атрады з цяжкасьцямі ў паходзе, заставіўшы шмат ахвяр, павінны былі пакінуць горад і падацца ў вёску. У апошняй таксама кінелі баі, але ня мелі магчымасьці паўстанцы-сяляне злучыцца з паўстаўшым пралетарыятам гораду. Гэта і было адной з галоўнейшых прычын падзеньня кантонскай камуны.

Паўстаньне кантонскага пралетарыяту ня было «путчам» наладжаным бальшавікамі, як спрабуе яго назваць уся буржуазія і яе лёкаі-сацыял-дэмакраты. Паўстаньне кантонскага пралетарыяту было вынікам разгортваньня клясавае барацьбы ў Кітаі, было вынікам нястрымнае энэргічнае барацьбы рабочых і сялян Кітаю за савецкую ўладу ў сваёй краіне. Кантонскае паўстаньне паказала, што вялікае клясавае змаганьне кітайскага пралетарыяту і сялянства ў далейшым могуць разгортвацца пад сьцягам барацьбы за ўладу саветаў, за рэвалюцыйную дэмакратычную дыктатуру рабочае клясы і сялянства.

Падаўленьнем кантонскага паўстаньня скончылася геройчнае змаганьне кітайскага пралетарыяту і рэвалюцыйнага сялянства. Паслабілася толькі першая хваля рабоча-сялянскай рэвалюцыі, фізычна зьнішчожана значная частка авангарду гэтай рэвалюцыі. Але нявырашанасьць галоўных супярэчнасьцяў, якія і парадзілі кітайскую рэвалюцыю, зьяўляецца асноўным фактарам, які паскорыць новы ўздым рэвалюцыі. Немагчымасьць вырашыць аграрнае пытаньне рэфарміцкімі мэтадамі, пяжкасьць выхаду з эканамічнага крызісу, узмацненьне эксплёатацыі і пагоршаньне эканамічных умоў шырокіх мас—вось умовы, якія зноў выклікаюць новы рэвалюцыйны ўздым.

За апошнія месяцы адбылося шмат буйных забастовак па ўсёй краіне. У шэрагу правінцый ня спыняецца магутны сялянскі рух. Неўраджай, даражызна і голад яшчэ болей распальваюць рух стомленых мас і штурхаюць іх да новых рэвалюцыйных выступленьняў.

Барацьба кітайскага пралетарыяту зьяўляецца непасрэднай складанай часткаю барацьбы міжнароднага пралетарыяту супроць міравога імпэрыялізму.

Таму пралетары ўсіх краін сьвету пільна сочаць за новаўзрастаючымі хвалямі кітайскай рэвалюцыі і вядуць сталую падрыхтоўку пад лёзунгам:—«на абарону кітайскай рэвалюцыі».

Гадавіна кантонскага паўстаньня будзе днём братэрскай салідарнасьці і сувязі пралетарыяту СССР і Захаду з прыгнечанымі рабочымі і сялянамі Ўсходу. Пры актыўнай дапамозе міравога пралетарыяту кітайская рэвалюцыя пераможа туземных і замежных прыгнятацеляў кітайскага працоўнага народу.

Ян—Лі.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Антысэміты ў Полаччыне.

ПОЛАЦАК, 10-12. Пры дапамозе мясцовай газэты выкрыт цэлы шэраг антысэміцкіх выступленьняў. Адным з абураючых вылазак антысэмітаў зьяўляецца выпадак, які меў мейсца пры пабудове новага маста.

Сярод рабочых былі варожа настроены супроць яўрэяў рабочыя Залескі і Карагін. Сваёй ахвярай яны абралі васемнаццацігадовую работніцу-яўрэйку Леню Каплан. Каплан штодзённа на кожным кроку чула зьдзекі і насьмешкі ад хуліганаў.

— Га, жыдоўская морда,—крычалі ёй хуліганы, карыстаючыся тым, што іх ніхто ня спыняе ў іх дзеях. Залескі і Карагін задумалі выкінуць «нявінную шутку" над т. Каплан. Свой намер яны ажыцьцявілі 30 лістапада. Калі Каплан была занята працай, хуліганы-антысэміты падыйшлі да яе—схапілі, палажылі на стол і гарачым сталярным лякам (разам з клеем) вымазалі ёй цела.

Падобным выпадкам узбурана ўсё насельніцтва Полацку. Трэба тэрмінова сюды ўмяшацца адпаведным арганізацыям і даць рашучы адпор варожай вылазцы.

Суд над хуліганамі павінен быць як мага хутчэй. Ёсьць яшчэ шмат амаль-што аналёгічных фактаў. Партыйныя і прафарганізацыі павінны зьвярнуць на гэта, урэшце, увагу і пабудаваць вакол гэткіх выпадкаў грамадзкую думку.

Мік. С.

У дзень сьвяткаваньня агалашэньня Беларусі—адчыняецца электрастанцыя.

(Ліст з Мазыру).

Падрыхтоўка да правядзеньня дзесяцігодзьдзя агалашэньня Беларусі адбываецца на Мазыршчыне побач з асьвятленьнем сярод шырокіх мас працоўных нашых дасягненьняў у нацыянальным, культурным і гаспадарчым будаўніцтве.

28 сьнежня—ва ўсіх гарадох, раённых цэнтрах і сельсаветах акругі адбудуцца ўрачыстыя сходы, прысьвечаныя сьвяткаваньню. Будуць праводзіцца вечары ўспамінаў, вечары змычкі рабочых з чырвонаармейцамі і будуць праведзены выезды шэфаў у падшэфныя вёскі.

Да часу сьвяткаваньня дзесяцігодзьдзя прыстасоўваецца адчыненьне шэрагу новых культурных устаноў, новых калгасаў, савгасаў, кааперацыйных сельска-гаспадарчых аб'яднаньняў.

У горадзе будзе праведзена адчыненьне новай электрастанцыі.

На ўсіх прадпрыемствах, ва ўсіх установах і саюзах будуць выпушчаны спэцыяльныя нумары насьценгазэт.

У музэях акругі арганізуюцца аддзелы мясцовага рэвалюцыйнага руху. Утвораны камісіі па падрыхтоўцы да правядзеньня сьвяткаваньня на ўсіх прадпрыемствах, вайсковых часьцях і навучальных установах. [illegible]

М. Гохфельд.

Акруговы зьезд рабселькораў.

Гомель, 10-ХII. На 15-е сьнежня склікаецца акруговы зьезд рабселькораў. На зьезьдзе будуць 145 дэлегатаў.

У сучасны момант ва ўсіх раёнах акругі праводзяцца раённыя нарады рабселькораў. На [illegible] будуць даклады: перавыбары саветаў і задачы рабселькораў.

Кулакі сякуць лес мясцовага значэньня.

(Талочынскі раён).

Вёска Поўсьціхава мае каля 25 дзесяцін лесу, якім распараджаецца, як сваёй уласнасьцю заможнае насельніцтва, а б днякі нават і ня сунься.

Некаторыя аб гэтым нібы ня ведаюць і не зварачваюць на гэта ніякае ўвагі, а лес з кожным днём пустошыцца. Сякуць хітра, як сьсякуць дрова, зараз-жа разводзяць агонь, а потым пні і апальваюць.

Быў раз такі выпадак, калі бядняк пашоў, каб карчоў накапаць, дык гэтыя шкоднікі адабралі [illegible], а карчы сабе забралі. [illegible] бываюць, і [illegible] беднату. Калі з [illegible] глядзець, дык адразу [illegible] дацца, дзе бядняк [illegible]. Бо кулак сячэ лес [illegible] вую гаспадарку, [illegible]

Пара ўжо беднаце выйсьці з-пад упłыву [illegible] рока разгарнуць [illegible] шчэньнем лесу.

Патрусь.

Сяляне выказваюцца за самаабкладаньне.

(Самахвалавіцкі р-н., Меншчына).

Калі ў мінулым годзе праводзілася самаабкладаньне дык усе заможнікі раўлі, што гэта „падатак"; а калі ў вёсках сяляне ўбачылі карысьць гэтага, дык лічаць патрэбным ізноў праводзіць гэта мерапрыемства ў жыцьцё.

На справаздачным сходзе, у в. Дубовы Лес, Кайкаўскага с-с., сяляне ў пастанове па справаздачы сельсавету выказалі згоду аб [illegible] нага самаабкладаньня на [illegible] будынку пад [illegible].

На шэрагу іншых [illegible] вы, Бардзілаўка, [illegible] думку аб правядзеньні самаабкладаньня, [illegible] лацкая хлусьня [illegible] што яны думалі.

«Лёгкі».

Калектывізуемся.

(В. Лапіроўшчына, Лядненскі р.).

Улетку гэтага году ў в. Лапіроўшчына аграном праводзіў сход да пераходу ад трохполкі да буйнай калектыўнай гаспадаркі. Сяляне ўважліва праслухалі лекцыю агранома і потым 9 бядняцкіх гаспадароў парашылі арганізаваць калектыў. Ім далі кавалак зямлі, дзе ўжо будуюць памяшканьні. З ужо пабудавалі памяшканьні і жывуць. Працуюць разам.

Набылі машыну малатарню, спружынавую барану, прывод і веялку.

Засадзілі 3 дзесяціны садам, дзе пасадзілі 400 дрэў.

Прыклад другім калектывам. К.

Выканалі 80 працантаў заданьня.

(Жлобінскі раён).

Майскае аддзяленьне Жлобінскага спажывецкага таварыства, ня гледзячы на тое, што знаходзіцца ня ў вельмі хлебным раёне, загатовіла на 1-е сьнежня больш чым 900 пуд. рознага збожжа, што складае каля 80 проц. заданьня.

У гэтай справе трэба адзначыць, што ваколічнае насельніцтва добра ўразумела сэнс загатоўкі і таму кожны імкнецца здаваць сваё збожжа праз кааперацыю.

Наогул загатоўку Майскага аддзяленьня трэба лічыць лепшай ў раёне.

Слупскі.

Адчыняецца савецкая чайная.

(Віцебск).

[illegible] вету ў Віцебску [illegible] ўных крам. [illegible] чайнай ня [illegible] існуюць [illegible] прыватных [illegible] антыса- [illegible] прыватных [illegible] піва і [illegible]

[illegible] сялян [illegible] высокія цэны [illegible]

[illegible] адчыняецца [illegible] ў цэнтры [illegible] крама. [illegible] скончан. [illegible] Неаб- [illegible] чайныя і на [illegible] газэту [illegible] чай.

Віцебскі.

10 тыс. рублёў на барацьбу з дзіцячай беспрытульнасьцю.

ГОМЕЛЬ, 8-ХII. [illegible] камісія ЦВК БССР [illegible] асыгна[illegible] камісіі [illegible] рублёў на [illegible] бяс[illegible]

[illegible] карыстана [illegible] беспры[illegible] сродкаў на [illegible] прадпрыем[illegible]

Падрыхтоўка да 10-цігодзьдзя БССР.

Менская акруговая камісія на падрыхтоўцы да сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя БССР заслухала 8 сьнежня шэраг дакладаў розных арганізацый і ўстаноў аб падрыхтоўцы да сьвята.

Прадстаўнік Белдзяржкіно тав. Матусаў далажыў акруговай камісіі, што ў сьвяточныя дні ў кіно-тэатрах Менску будуць дэманстравацца кіно-фільмы вытворчасьці Белдзяржкіно дарэмна для ўсіх жадаючых. Будуць дэманстравацца выключна фільмы, якія зьняты з беларускага жыцьця. Мяркуецца прапусьціць звыш 4 з паловаю тысяч чалавек. Вырашаецца пытаньне аб дэманстрацыі кіно-фільмаў дарэмна ня толькі днём, але і вечарам у сьвяточныя дні.

Апроч таго, на Пляцу Волі будзе ўстаноўлен апарат, праз які таксама будуць прапушчаны некаторыя фільмы.

Рыхтуецца фільм па твору Якуба Коласа «На прасторах жыцьця», які мяркуецца паказаць першым чынам на ўрачыстым пасяджэньні Сэсіі ЦВК БССР.

Камісія запрапанавала Белдзяржкіно скласьці фільм „кіно-хроніка", які-б характарызаваў дасягненьні ў сацыялістычным будаўніцтве за 10 год.

З дакладу тав. Сэляха аб тым, як рыхтуецца да сьвята БДТ1, відаць, што апрацоўваецца першая беларуская опэра „Тарас на Парнасе", якая мае быць наладжана сіламі Музычнага Тэхнікуму.

Ладзіцца канцэртны вечар з вялікаю спэцыяльнаю праграмаю.

Паасобныя артысты і групы артыстаў будуць выступаць у рабочых клюбах.

Магчыма, што да сьвята будзе падрыхтавана новая п'еса Рамановіча—«Мост», якая характарызуе дасягненьні ў галіне індустрыялізацыі.

У м. Койданаве адчыняецца помнік барацьбітам рэвалюцыі; прыстасоўваецца адчыненьне цагельні ў Дзягільне; ва ўсіх 7-мігодках раёну вылучаецца па адной стыпэндыі для вучняў; адчыняецца новы смалакурна-шпігінарны завод; у Вертніках адчыняецца польская хата-чытальня; на сьвята ў РВК запрашаюцца рабочыя з г. Менску і сяляне з самых далёкіх вёсак раёну.

Па лініі акруговай сэкцыі калектыўных гаспадарак праводзяцца наступныя мерапрыемствы:

Падрыхтоўваецца адчыненьне 4 дзіцячых ясьляў у сельска-гаспадарчых камунах; ва ўсёй акрузе па калгасах мяркуецца ўстанавіць 12 гучна-гаварыцеляў; у с.-г. камуне «Чырвоны Кастрычнік» адчыняецца чырвоны куток; у Капыльскім і Пухавіцкім раёнах мяркуецца прыстасаваць да сьвят адчыненьне дзьвёх калектыўных гаспадарак.

Па прапанове акруговай камісіі прымаюцца крокі да папулярызаваньня праз друк, радыё і інш. ідэй калектывізацыі сельскае гаспадаркі.

Шмат мерапрыёмстваў робіцца і па лініі іншых устаноў, як, напрыклад: Белкаапсаюзу, акруговай інспэкцыі працы, ЦРК і вайсковых частак.

АБ АРГАНІЗАЦЫІ Ў БССР ІНСТЫТУТУ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ.

Буйны тэмп росту нашай прамысловасьці і вызначаныя ў гэтым годзе вялікія будаўнічыя работы, асабліва новае капітальнае будаўніцтва, ставяць перад прамысловасьцю БССР задачу падвядзеньня навуковай базы і скарыстаньня апошніх дасягненьняў навукі і тэхнікі ў гэтым будаўніцтве. У сучасны момант, у сувязі з гэтым, перад прамысловасьцю БССР з усёй сур'ёзнасьцю паўстала пытаньне аб арганізацыі Беларускага Навуковага Дасьледчага Інстытуту Прамысловасьці.

Задачай гэтага інстытуту, які павінен будзе аб'яднаць дзейнасьць шэрагу органаў, якія займаюцца вывучэньнем прамысловасьці, павінна быць сыстэматычнае і ўсебаковае вывучэньне розных частак прамысловай гаспадаркі, сыравінных і энэргетычных рэсурсаў.

Вывучэньне гэтых праблем павінна адпавядаць аб'ёму індустрыялізацыі БССР. У сувязі з пастаўленымі задачамі ў галіне тэхнікі і эканомікі Інстытут Прамысловасьці павінен мець і адпаведную структуру. Па думцы ВСНГБ інстытут павінен мець наступныя аддзелы: мінэральнай тэхналёгіі; горна-прамысловых досьледаў; энэргетыкі; тэхналёгіі дрэва, мэталу; леса-торфахэмічны; тэхналёгіі валакністых матэрый; аддзел перапрацоўкі сыравіны ад жывёлагадоўлі; харчавы; штучных угнаеньняў; хэміка-фармацэўтычны; эканоміі прамысловасьці і агульны аддзел з пад'аддзеламі: рацыяналізацыі, стандартызацыі і вынаходзтва.

Пры інстытуце павінна будзе знаходзіцца цэнтральная лябараторыя з адпаведнымі аддзяленьнямі. Адчыненым засталося пытаньне адносна арганізацыі ў складзе інстытуту прамыслова мастацкага аддзелу.

Кіруючымі органамі Інстытуту Прамысловасьці будуць зьяўляцца дырэкцыя і савет. Апошні складаецца з прадстаўнікоў розных навуковых арганізацый, Дзяржпляну і міжсаюнзага бюро інжынэрна-тэхнічнай сілы.

Цікава адзначыць, што для больш цеснай сувязі інстытуту з прамысловасьцю, і грамадзка-вытворчымі арганізацыямі мяркуецца ўстанавіць членства і карэспандэнцтва. Членамі і карэспандэнтамі інстытуту будуць як розныя асобы, якія працуюць у прамысловасьці, так і вытворчыя нарады і кантрольныя камісіі, якія выявілі заслугі ў галіне прамысловасьці ў рабочага вынаходзтва, або дапамаглі інстытуту карыснай працай.

Пытаньне аб арганізацыі Інстытуту Прамысловасьці ВСНГБ у хуткім часе ўнесьціць на разгляд СНК БССР і накіроўвае на заключэньне ў Галоўнавуку, Дзяржплян і Акадэмію Навук.

С. Азерскі.

У дапамогу шэфтаварыствам.

У практыцы працы шэфства над вёскай прыходзіцца сустракацца са зьявішчамі, якія значна перашкаджаюць [illegible]

Да гэтага часу ў рабоце шэфаў прымалі слабы ўдзел партыйныя і камсамольскія ячэйкі. А калі гаварыць пра прафэсыянальныя арганізацыі, то апошнія ўва многіх выпадках абмяжоўваліся заслухоўваньнем справаздач шэфтаварыстваў.

Дырэктыва ЦК УсеКП(б) аб «неабходнасьці зьдзейсьненьня непасрэднай сувязі гарадзкіх ячэек пралетарскай грамадзкасьці з вясковымі» надзвычайна важна, таму прафэсыянальным арганізацыям з належнай [illegible]

[illegible]

Рабочая маса з усімі сваімі арганізацыямі павінна даць належны адпор кулаку праз складаньне бядняцка-серадняцкага блёку супроць кулака, на чале з рабочай клясай. Гэта можна зьдзейсьніць у тым выпадку, калі будзе аказана належная дапамога шэфтаварыствам з боку прафарганізацый як сродкамі, так і іншымі культурнымі мерапрыемствамі.

Д. Маркаў.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

ГУЛЬНЯ ПУАНКАРЭ Ў «АПАЛІТЫЧНАСЬЦЬ».

ПАРЫЖ, 8-ХII. „Рада міністраў ухваліла, што міністры павінны ў далейшым устрымлівацца ад удзелу ў [illegible]

РАЗГРОМ ЧЭХАСЛАВАЦКАЕ КАМУНІСТЫЧНАЕ ПРЭСЫ.

ПРАГА, 6-ХII. Улада забараніла на 6 месяцаў выданьне камуністычнага штотыднёвіка «Карпата-расейская праўда». Суд зацьвердзіў загад улады зачыніць штотыднёвы орган кампартыі у Славакіі. «Праўда».

КАНФІСКАЦЫЯ ОРГАНУ РАБОЧА-СЯЛЯНСКАГА БЛЁКУ.

ВЕНА. 6-12. Як паведамляюць з Бухарэсту, улада канфіскавала апошні нумар цэнтральнага органу рабоча-сялянскага блёку „Інаінтэ"—(«Наперад») за артыкул «Нахай жыве Савецкі Саюз». Адказны рэдактар газэты Дарыяну аддадзен пад суд.

КАТАСТРОФА НА НАРВЭСКІХ НАФТАПРОМЫСЛАХ.

ОСЛО, 29-ХI. Нарвэскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: [illegible]

Вальдэмарас не падпісаў пратаколу.

Вальдэмарас не падпісаў пратаколу апошніх пасяджэньняў канфэрэнцыі ў Кёнігсбэрге. З гэтай прычыны выехаў у Коўню нач. аддзелу М. З. С. Пернаўскі, але так і не дачакаўся подпісаў, бо ў Коўні знайшлі, што польскі тэкст пратаколу ня зусім адпавядае прынятым пастановам.

Падрыхтоўка кваліфікаванай сілы для прамысловасьці.

Адпушчаны вялікія сродкі на арганізацыю школ ФЗУ.

У сёлетнім гаспадарчым годзе ВСНГБ адчыняе 3 школы фабрычна-заводзкага вучнёўства. [illegible] спэцыяльнасьці, на 30 чалавек, адчыняецца 15 студзеня 1929 году, а па абутковай, на 40 чалавек—у верасьні 1929 году.

Пры прыёме вучняў у гэтыя школы будзе праводзіцца прафэсыянальны адбор іх і ў далейшым школы ФЗУ будуць укамплектоўвацца вучнямі з асьветаю ня менш 7-мігодкі.

Прыём вучняў у новыя школы ФЗУ будзе адбывацца за рахунак адпаведнага скарачэньня колькасьці броні на прадпрыемствах.

На арганізацыю школ ФЗУ адпушчаны значныя сродкі; так, для мэталічнай прамысловасьці—18.000 руб., гарбарнай—10.000 руб. і дрэваапрацоўчай—17.500 руб. Прычым, гэтыя сродкі пойдуць выключна на вытворчую адукацыю, утрыманьне і на падручнікі. На аплату вучняў вызначаны асобныя сродкі.

Групе эканомікі працы пры ВСНГБ запрапанавана распрацаваць праэкт арганізацыі школы ФЗУ будаўнікоў у Менску на 40 чалавек і швейнікаў на 50 чалавек.

Вясною 1929 году мяркуецца адчыніць у БССР паказальны торфараспрацовачны вучастак, які будзе мець таксама характар падрыхтоўкі кваліфікаваных тарфянікоў. [illegible]

Апроч таго, Белторфу запрапанавана арганізаваць курсы па падрыхтоўцы кваліфікаванай сілы для заводаў па вырабу з торфу падсьцілачнага і ізаляцыйнага матар'ялаў.

У Гомелі будуецца вялікі інтэрнат для вучняў ФЗУ, на які адпушчана 120.000 руб. Будынак будзе скончан сёлета.

КАНТОНСКАЯ ТРАГЭДЫЯ.

(Да гадавіны кантонскага паўстаньня 11-га сьнежня).

Артыкул былога консула СССР у Кантоне тав. Пахвалінскага.

Паўстаньне адбылося ўноч на 11-га сьнежня 1927 г. Гадзіны ў тры раніцы мы былі абуджаны моцнаю кулямётнаю і гарматнаю страляніною, якая з тэй хвіліны амаль не сьціхала на працягу трох сутак. Цэнтр падзей быў у горадзе, там былі згрупаваны ўсе сілы паўстаўшых. Тувшан-жа (прыгарад Кантону), дзе знаходзілася савецкае консульства, быў прадастаўлен самому сабе: старая паліцыя зьнікла, патрулі і аўтамабілі з чырвонагвардзейцамі час-ад-часу зьяўляліся толькі ўдзень; уначы-ж не было ніякай варты. Гэтым скарыстаўся крымінальны элемэнт і пачаў рабаваць. Кожную ноч мы чулі лямант рабуемых і забіваемых; страляніна не спынялася.

Звычайны бандыцкі наскок пагражаў і консульству. Мы ўжылі меры да самаабароны. Пры консульстве жылі—я з сям'ёй, віцэ-консул Хассіс і сэкратар Уколаў з сям'ёй. Рэшта супрацоўнікаў жылі ў другім доме. Яны пакінулі свае кватэры і перабраліся таксама ў консульства. Узброіліся, хто чым мог: у каго быў браўнінг, у каго бульдог, а ў аднаго таварыша знайшоўся нават вялікі маўзэр—і ноччу пазьмення вартавалі.

Уноч на 13-га сьнежня, перад раніцай, страляніна пачала сьціхаць—рэвалюцыйнае войска адступала з гораду.

Каля 10-й гадзіны раніцы міма консульства прайшоў з Тунпіана ў горад вялікі атрад рэгулярнага войска. Іх белыя гальштукі, якія былі ва ўсіх чыста салдат, красамоўна гаварылі аб лёсе паўстаньня.

Адразу-ж пасьля гэтага вуліцы ў Тунпіане ажывіліся: зьявіўся звычайны кітайскі тлум, з тэю толькі розьніцаю, што амаль усе мелі на шыі белыя гальштукі.

Мы навіралі гэты натоўп. На нашых-жа вачох гэтыя людзі арганізаваліся ў атрады, але толькі ўжо белыя, і беглі ў горад, каб далучыцца да тэй агіднай расправы, якая адбывалася там.

А аб тым, што там рабілася, мы ўжо добра ведалі. Якраз перад самым консульствам адна з груп белагальштучнікаў злавіла рабочага, які не пасьпеў ці не пажадаў зьняць свайго чырвонага гальштука. Яго зьвязалі, доўга білі і на вуліцы-ж напроці консульства расстралялі. У працягу дня былі яшчэ два такія здарэньні, і гэтыя тры трупы так і ляжалі ўвесь дзень каля нас.

Пасьля сёмай гадзіны вечара, як звычайна, мы сабраліся ў агульным пакоі, які знаходзіўся ў ніжэйшым паверсе, вячэраць.

Раптам прыбег са двара дзяжурны кітаец і паведаміў, што мы абкружаны салдатамі.

Ля кратчастай брамы шалеў натоўп узброеных салдат. Лоў—кітаец, супрацоўнік консульства, які ведаў ангельскую мову, растлумачыў, што яны патрабуюць адчыніць браму. Я спрабаваў праз Лоу гаварыць з заўважаным ля брамы афіцэрам. У адказ былі дзікія вокрыкі, нацэляныя маўзэры і загад адчыніць браму.

Натоўп рынуўся з шалёвымі крыкамі. Мяне схапілі, абшукалі, выцягнулі ўсё з кішэняў і зьвязалі назад рукі. Зьнялі акуляры і гэтым канчаткова абязброілі; я ўжо ня бачыў што робіцца ў консульстве. Потым выправадзілі мяне на вуліцу, паставілі да процілеглай сьцяны, вакол рашчысьцілі месца; атрад салдат па загаду нацэліў на мяне вінтоўкі. Была поўная інсцэніроўка расстрэлу.

Аказалася, што гэта быў спосаб пазбавіць мяне магчымасьці „ўцячы". Ля сьцяны трымалі нядоўга, зьвязалі яшчэ ўсіх па-пары, працягнулі праз усе пары доўгі шнур і пагналі ў горад.

Ішлі мы нядоўга. За паўвярсты ад консульства знаходзіцца вялікі Заходні Пляц. Лоў, які быў зьвязан са мною ў адной пары, тлумачыў мне гутарку салдат, што нас вядуць на расстрэл. Але да самога пляцу мы не дайшлі. Вакол гэтага пляцу разьмешчаны шматлікія вайсковыя ўстановы—штабы, казармы—і нас прывялі да штабу аднэй дывізіі. Тут нас адвязалі адзін ад другога, а пасьля пачалі разьвязваць і кожнага ўпаасобку, але для таго, каб замяніць салдацкія паскі, якімі мы былі зьвязаны каля консульства, спэцыяльна вынесенымі з штабу вяроўкамі. Зьвязвалі дзіка, груба закручваючы рукі назад, алеасабліва «пашчасьлівілася» мне і нябожчыку т. Іванову. Нас зьвязалі першымі і выправадзілі ў перадпакой штабу. Да нас падышоў нейкі чын, абмацаў нашы вяроўкі і, заўважыўшы, што мы, вельмі слаба зьвязаны, піхнуў нагой салдата, што нас зьвязваў і загадаў другому перавязаць. Востры боль у руках паказаў, што салдат добрасумленна выканаў загад.

Насупроць уваходу ўзвышалася нешта накшталт эстрады, у аршын вышыні, агароджанае жалезнымі кратамі. Нас увялі на гэтую вышку і пачалі грубымі штуршкамі падганяць да агарады і канцамі вяроўкі прыкручваць да кратаў, моцна закручваючы некалькі разоў вяроўкаю грудзі. Потым моцна і балюча сьцягнулі кожнаму ногі. Некаторым да гэтага ўсяго (усім кітайцам, Макараву і Папову) перакінулі вяроўку вакол шыі і моцна прыцягнулі галавы да кратаў, ад чаго цяжка было дыхаць.

Тут, ля кратаў, я толькі змог агледзецца і падлічыць, хто са мною. Тут было амаль усё консульства: віцэ-консул А. І. Хассіс, сэкратар В. А. Уколаў, шыфравальшчык Ф. І. Папоў, перакладчык П. І. Макараў, дзелавод К. С. Іваноў, машыністка Н. М. Кульчыцкая, мая жонка А. Д. Пахвалінская, дачка Сьвятлана 5 гадоў, жонка Уколава—М. Н. Уколава з дачкою Элаю 2-х гадоў і жонка другога сэкратара—Г. М. Бэрман.

З кітайцаў былі: Лоў, начны вартаўнік, кур'ер консульства А-Ва, садоўнік Ло, кухар Ван, памоцнік Ван, памоцнік кухара, хлопчык 11-цігадоў, Хін і нянька маёй дачкі Вонг.

Так мы прасядзелі ўсю ноч.

Памятаю асабіста па сабе, якіх шалёных стараньняў каштавала мне, каб ня крычаць ад болю. Увесь час я пакрываўся халодным потам. Ад болю траціў прытомнасьць, ад болю-ж ачуняў, тады біўся галавою аб жалезныя краты, каб хоць другім болем як-небудзь заглушыць шалёны боль у руках. Але канца ночы я наогул ня памятаю. Ачнуўся я ўжо раніцою. Было зусім відна, гадзін 8 раніцы. Па просьбе сядзеўшых з намі кітайцаў вартаўнікі пачалі нас па чарзе разьвязваць і вадзіць за патрэбаю.

Калі салдат разьвязаў мяне, дык устаць я мог толькі пры яго дапамозе і ледзь трымаўся на нагах. Рукі былі сіня-белыя, вельмі спухшыя, з вялікімі пузырамі на тых мясцох, дзе былі вяроўкі. Сьляды гэтых пузыроў засталіся, мабыць, назаўсёды. Доўга пасьля гэтага я ня мог падняць рукі і надоўга страціў здольнасьць адчуваць канцамі пальцаў.

Пасьля нас прывялі назад і зноў пасадзілі на раннейшае месца, але прывязалі ўжо слабей і толькі за плечча. Рукі былі вольнымі і, такім чынам, дванаццаці гадзінныя пакуты былі скончаны.

Тут я зноў пачаў патрабаваць тлумачэньняў ад кожнага падыходзячага да нас афіцэра. Усё было дарэмна: гутарыць з намі ніхто не хацеў.

Нарэшце, гадзіне а 10-й да нас падышла група афіцэраў, і старэйшы з іх, у форме палкоўніка, зьвярнуўся да нас на ангельскай мове з прапановаю паведаміць нашы прозьвішчы. Мінула яшчэ дзьве гадзіны. Гадзіне а 12-й прыходзіць зноў гэта група афіцэраў з тым-жа палкоўнікам на чале і з вялікім атрадам-маўзэрыстаў.

Да першага, са зьдзекам у тоне, зьвярнуўся ён да т. Хассіса—«Містэр Хассіс». Да Хассіса кінуліся салдаты, адвязалі яго ад кратаў і моцна зьвязалі яму рукі назад.

Потым ён па чарзе выклікаў Уколава, Іванова, Макарава, Папова, а за імі ўсіх кітайцаў, у тым ліку жанчыну і хлопчыка. Ідучы каля мяне, ён спытаў: «Вы—генэральны консул?»—і, не чакаючы адказу, пашоў далей. Сядзеўшы недалёка ад мяне кітаец А-Вон сказаў мне, што іх бяруць на расстрэл. Тое-ж пацьвердзілі і іншыя кітайцы. Палкоўнік, пачуўшы гэта, зьвярнуўся да мяне і, супакойваючы, заявіў: «Не, не, гэта няпраўда».

Але вось адвязалі апошняга кітайца і пагналі ўсю групу. Мы зразумелі, што нас разьдзяляюць. Пачаўся хаотычны абмен разьвітаньнямі. Усе трымаліся добра і моцна. Апрача агульных трывожных—«заставайцеся здаровы, таварышы», Уколаў крыкнуў жонцы: «Выхавай дачку савецкай грамадзянкай», Макараў: «Таварышы, перадайце нашы прозьвішчы», Хассіс засьпяваў «Інтэрнацыянал», іншыя нястройна падтрымалі яго і так яны зьнікլі з нашых вачэй.

У тым, што іх павялі на расстрэл, ня трэба было і сумнявацца. Але са мною засталіся жонкі і дзеці ўвязеных; прышлося пераконваць іх, што нічога падобнага ня будзе, што таварышоў проста накіравалі ў астрог. Паверылі, супакоіліся—таму, можа быць, што хацелася верыць...

У тым, што таварышы расстраляны, я быў упэўнен. Але як? Раней, я меркаваў, што іх расстралялі тут-жа каля штабу, бо хутка пасьля іх адыходу, я чуў некалькі залпаў.

Але аказалася, як я ўжо даведаўся пасьля вызваленьня, што гэтымі залпамі расстралялі на вачох расейскіх таварышоў, нашых кітайскіх супрацоўнікаў: Лоў, А-Вана, Ло, Ван, жанчыну Вонг і хлопчыка Хін.

Расейскія-ж таварышы падпалі яшчэ аднаму катаваньню: да кожнага з іх прывязалі плякат з надпісамі: „Расейскі камуніст, кожны можа рабіць з ім, што хоча", і з гэтымі плякатамі іх павялі ў горад. Вулічны натоўп абураных і напалоханых паўстаньнем крамнікаў ахвотна адгукнуўся на заклік плякату: усю дарогу на іх накідваліся, білі, калолі нажамі, плявалі і г. д.

Так іх вялі вярсты паўтары, да будынку паліцэйскага кіраўніцтва, і там на пляцу іх катаваньні, нарэшце, скончыліся: іх расстралялі.

ЖЫЦЦЁ І ПРАЦА АСЬВЕТНІКА.

ПРЫРОДАЗНАЎСТВА—ВОРАГ РЭЛІГІЙНАСЬЦІ.

Самым моцным спосабам барацьбы з рэлігійным дурманам зьяўляецца належная пастаноўка выкладаньня фізыкі і прыродазнаўства з хэміяй у сямігадовых школах, большае пашырэньне гэтых ведаў у пачатковых школах і вынясеньне лекцый з досьледамі па фізыцы і хэміі па-за сьцены школы ў масы насельніцтва.

Супроць тых вынікаў, якія дае любы досьлед па фізыцы ці хэміі; нічога ня зробіць самы заядлы поп. Усё робіцца на вачох прысутных, кожны можа бачыць уласнымі вачыма і прылады, і матар'ялы, і таго, хто робіць досьлед. Няма «божественной» тайны, няма «цуду», усё так проста і так натуральна.

Здабываньне вады, электрычнасьці, параваньне вады, здабываньне розных газаў і досьледы з імі, электрычная іскра і шмат іншага,—усё можа зрабіцца прадметам лекцый сярод дарослых. Добра дагледжаны, сад, гарод, поле пры школе (а гэта справа прыродазнаўца)—самы лепшы адказ на тое, што роля бога ў жыцьці чалавека не мае ніякага значэньня, што царква, папы, рабіны і інш. прыхільнікі яго толькі зьбіваюць з толку. А калі так, калі мы самі гаспадары жыцьця пры належным знаёмстве з законамі прыроды, дык няма нават і самага бога.

Шэраг такіх ілюстраваных досьледамі лекцый дасьць лепшыя вынікі, чымся шмат дакладаў на антырэлігійныя тэмы. Але гэтым не адхіляецца роля і дакладаў, ба ня ўсё магчыма правесьці перад сялянствам на досьледах.

Адкуль узяць сродкі на правядзеньне такіх лекцый і хто іх будзе рабіць? Такое пытаньне разьвязваць вельмі проста. Кожная сямігодка ў раёне атрымлівае па бюджэту грошы на фізычны і хэмічны габінэт. Калі належным чынам арганізаваць габінэты, дык заўсёды знойдуцца і матар'ял і прылады. Пашырыўшы лік бязбожнікаў па раёне, магчыма дабыць частку сродкаў і па-за школай. Сілы ёсьць—настаўніцтва. Кіраўніцтва і першы пачын павінны ўзяць на сябе адпаведныя выкладчыкі сямігодак. А там да іх далучацца вясковыя настаўнікі.

Сярод вучняў сямігодак памянёную працу паставіць лягчэй. Яны працуюць у адным месцы, маюць настаўніка, часта асобны пакойчык для габінэту. Але, на вялікі жаль, у гэтым напрамку робіцца вельмі мала. Часта прылады па фізыцы застаюцца ў шафах і пакрываюцца пыльлю, псуюцца хэмічныя рэактывы, пасуда, мікраскопы не скарыстоўваюцца, заолёгія, батаніка праходзіцца «адгэтуль да гэтуль», аб працы ў садзе, гародзе толькі думаюць.

Часта перашкаджае працы і іншае: адсутнасьць сродкаў на прылады, пакою для працы, вялікая адлегласьць ад гораду. Часта прыходзіцца толькі паказаць прыладу, а ня досьлед, бо прылада папсаваная. Самы досьлед вывучаецца па кніжцы. Нават і пры наяўнасьці ўсяго патрэбнага многага ня зробіш, бо вучні старэйшых груп перагружаны, а па фізыцы, прыродазнаўству так вялік курс, што калі рабіць шмат досьледаў ды яшчэ экскурсій, дык курс застаецца не пройдзеным. Але самае неабходнае магчыма распрацаваць на досьледах.

У даным напрамку неабходна падкавацца і самім выкладчыкам. Навейшая літаратура, бібліяграфія павінны быць у школьнай бібліятэцы, бо бяз гэтага далёка не паедзеш. Павінны быць і практычныя дапаможнікі дзеля абсталяваньня габінэтаў і майстэрні. Патрэбна і мэтадычная і папулярная літаратура.

Вясковыя школы павінны набыць тэрмомэтры, ртутны баромэтр, які магчыма зрабіць самім, маючы шкляную трубку і жывое срэбра і праверыўшы яго ў сямігодцы ці ў агранома. Трэба набыць вясы для аналізу глебы, сьпіртоўку і хоць у больш буйныя школы рэторты і рэактывы дзеля здабыцьця тлёну, вуглятлёну.

Калі вучань, пачынаючы з вясковай школы, будзе адчуваць ролю законаў прыроды ў жыцьці, дык з ім лепш працаваць і далей, хутчэй зрабіць культурную рэвалюцыю.

Разьвіцьцё мэтэоролёгічных і фэнолёгічных назіраньняў на школах—таксама багатая крыніца дзеля барацьбы з рознымі забабонамі, бо тут навочна і яскрава відаць залежнасьць нашага жыцьця ад прыроды, якую мы павінны прымусіць служыць на нашу карысьць.

Архіпаў.

На фронце культурнага будаўніцтва.

Апошні год у галіне народнае асьветы праходзіў пад знакам значнага ўзмацненьня зацікаўленасьці працоўнага насельніцтва школай.

Гэта выявілася ня толькі ў справе пасылкі дзяцей у школу, але, у значнай меры, і ў галіне адукацыі дарослых у вячэрніх школах і школах па ліквідацыі няпісьменнасьці.

Дзеля задаволеньня культурных запатрабаваньняў насельніцтва праведзена значная праца па пашырэньню сеткі школьных і палітасьветных установ і ў напрамку палепшаньня якасьці працы ў існуючых.

З 1924-25 году на Мазыршчыне пачаў ажыцьцяўляцца плян усеагульнага навучаньня.

У 1926-27 годзе агульны лік камплектаў чатырохгадовых школ і першага канцэнтру сямігодак быў 535, у 1927-28 годзе—607,—павялічэньне на 72 камплекты, або на 13,5 проц. Аднакамплектавых школ адчынена 26, што складае 36 проц. ад агульнага ліку адчыняемых камплектаў.

З пашырэньнем школьнае сеткі павялічыўся % ахову дзяцей школаю. У 1927-1928 годзе вучылася ў чатырохгадовых школах 25533 дзяцей, што складае 60,7 проц. ад агульнага ліку дзяцей школьнага ўзросту (ад 8-11 гадоў). У 1926-27 годзе гэты % быў 55. У 1926-27 годзе чатырохгадовыя школы скончыла 1149 чал. (6,2 пр. вучняў) а ў 27-28 г.—2357 ч.—9 проц. агульнага ліку вучнёўства.

На школьнае будаўніцтва ў 27-28 годзе было адпушчана 122.000 р. Распачата будоўляю 3 двухкамплектныя школы і адна 4-хкамплектная, апошняя ўжо закончана. Многа сродкаў патрачана на дабудову раней пачатых школ. Апрача гэтага, па самаабкладаньню насельніцтва на школьнае будаўніцтва сабрана 90.000 р.

Лік сямігодак узрос з 19 у 1926-27 г. да 21 у 1927-28 г.

З прычыны ўзросшага наплыву ў сямігодкі дзяцей рабочых і сялян, пры 8-мі раённых сямігодках адчынены пятыя раўналеглыя групы.

Каб даць магчымасьць вучыцца ў сямігодках дзяцям бяднейшых сялян з вёсак, далёка адстаючых ад раённых цэнтраў, пры раённых сямігодках абсталяваны інтэрнаты.

У 26-27 г. з сямігадовых школ выпушчана 272 ч. (14,6 проц. агул. ліку вуч.), а ў 27-28 г.—387 ч. (16 проц. вуч.).

На 1928-29 вучэбны год па пляну ўсеагульнага навучаньня неабходна было адчыніць 69 камплектаў 4-хгадовых школ. Фактычна-ж адчынена 34 камплекты, што складае ўсяго 49 проц. пляну. Сямігодак-жа адчынена тры новыя: 2 фабрычна-заводзкія—адна ў Мазыры пры фабрыцы «Чырвоны Кастрычнік» і другая ў Капцэвічах пры фабрыцы «Зьвязда» (абедзьве беларускія) і адна яўрэйская ў Юравічах. Даманавіцкая сямігодка рэарганізавана ў школу сялянскай моладзі, якіх цяпер у акрузе будзе дзьве. Раней была адна, у Санюках; яна мае 108 дзесяцін зямлі і сенажаці. Вучылася ў ёй 92 ч., скончыла—14.

Значна пашырылася сетка дашкольных установ. У леташні пэрыяд існавала ў акрузе 39 пляцовак. Дзіцячы гарадок (250 дзяцей) рэарганізуецца ў піанэр-камуну. Вельмі добра працуюць пэдтэхнікум і прафтэхнічная школа дрэваапрацоўчая.

У 27-28 годзе ў Жыткавіцкім раёне адчынена прафшкола рыбаводзтва.

Разьвіваецца піанэррух у школах. Расьце сетка палітасьветных установ. За апошні год адчынена 5 хат-чытален і 2 школы рабочай моладзі.

Мазыршчына. М. Гохфельд.

Скарыстайце магчымасьці.

(Кармянскі р-н, Магілеўшчына).

У 5 кілёмэтрах ад м. Кармы знаходзіцца в. Навасёлкі, на канцы якой стаіць вялікі каменны будынак. У ім зьмяшчаецца школа 4-хгодка.

Апрача школы там зьмяшчаецца клюб яч. КСМ, чытальня і яшчэ ёсьць шмат вольных пакояў. Па сваім разьмеры гэты будынак мог-бы зьмясьціць не чатырохгодку, а школу павышанага тыпу.

Лепш за ўсё было-б адчыніць тут школу сялянскай моладзі, бо пры школе ёсьць каля 12 гэктараў зямлі, 3 гэкт. сенажаці і сад на плошчы 2-х гэктараў. Усё гэта было дадзена школе з былой панскай зямлі пры земляўпарадкаваньні в. Навасёлак у 1923 г.

Калісьці меркавалася адчыніць тут ШСМ, але з часам справа гэта заснула. Урэшце Навасельскі КСУ рашыў скарыстаць маруднасьць з адчыненьнем ШСМ і адабраў ад школы 10 гэк. зямлі, сад, 2 гэк. сенажаці, а рэшта і цяпер знаходзіцца ў карыстаньні школы. Усё гэта зроблена адміністрацыйным парадкам са згоды Кармянскага РВК.

Было-б вельмі карысна, каб гэту зямлю вярнулі назад школе і з наступнага навучальнага году адчынілі тут замест 4-хгодкі ШСМ.

Асьветнік селькор.

Дальтон-плян ці лекцыйны мэтад?

З леташняга году ў Круглянскай сямігодцы (Аршанская акр.) пачаў ужывацца ў выкладаньні лекцый Дальтон-плян. З пачатку вельмі цяжка было, бо за некалькі год вучні прывыклі да лекцыйнага выкладаньня. Асабліва цяжка было ў выкладаньні фізыкі і матэматыкі. Але, дзякуючы практычнасьці выкладчыка, а таксама дастатковай колькасьці падручнікаў, гэту цяжкасьць перамаглі, і да канца навучальнага году лекцыйны мэтад выкладаньня адпаў. Гэты мэтад даў вучням больш вольнага часу на іншую карысную працу і аблягчыў працу настаўніка.

Лябараторны мэтад выкладаньня з растлумачэньнем настаўніка, такім чынам, летась працу вучняў эноса палегчыў.

Але ў гэтым годзе новы настаўнік па матэматыцы і фізыцы мэтад выкладаньня зьмяніў. Ён трымаецца лекцыйнага мэтаду, у якога вучні мала чаго разумеюць, бо прывыклі самастойна распрацоўваць, калектыўна, а зараз прыходзіцца распрацоўваць дома, індывідуальна.

Я лічу немэтазгодным гэткае выкладаньне, бо ў вучня не хапае часу, каб рыхтаваць лекцыі дома. Апрача гэтага, мы калечым вучняў, скачучы з мэтаду на мэтад.

Имоцовы.

м. Круглае.

Інспэктар з асабовым поглядам.

Калі каго з асьветнікаў тыя ці іншыя ўмовы прымусяць зьвярнуцца да інспэктара асьветы Чарэйскага раёну (Аршаўшчына) Пашкевіча аб пераводзе ў гэты раён на працу, дык ён напэўна атрымае адзіны, досыць кароткі і зразумелы адказ: «Ведаеце, у мяне заўсёды адмоўны погляд і дрэнная думка аб гэтых настаўніках, якія пераводзяцца, і я павінен упэўнена адказаць, што пераводу ў наш раён не атрымаеце».

Інспэктара Пашкевіча зусім ня цікавіць стаж асьветніка, яго адукацыя, грамадзка-карысная праца і нават абставіны, якія змушаюць да пераводу. Ці не дзякуючы гэткім поглядам і думкам у раёне інспэктара Пашкевіча застаюцца вольныя школы, якія камплектуюцца не перад пачаткам навучальнага году, як усюды, а на працягу яго?

У гэтым годзе інспэктару ўдалося запоўніць дзьве школы настаўніцтвам толькі ў другой палове кастрычніка, а зараз яшчэ ёсьць месцы, дзе настаўніка няма і школа не працуе.

Асьветнік.

Прызначаюць, а пасьля звальняюць.

(Аршанская акр.).

У пачатку мінулага навучальнага году аршанская акруговая інспэктура прызначыла на пасаду настаўніцы грамадзянку Міронаву і накіравала на працу ў Коханаўскі раён. Папрацаваўшы год у Пагасьцянскай 2-хкамплектавай школе Тумініцкага с.-с., настаўніца Міронава сёлетнім летам была накіравана на акруговыя курсы перападрыхтоўкі настаўніцтва ў Воршу, па сканчэньні якіх атрымала дэкрэтны водпуск.

Зьявіўшыся к пачатку гэтага 1928-29 навучальнага году к месцу службы ў Коханаўскі РВК, настаўніца Міронава, к вялікаму сваму зьдзіўленьню, пачула ад інспэктара нарасьветы, што яна ўжо звольнена з пасады і можа адпраўляцца ва ўсе чатыры бакі, а чаму—аб гэтым інспэктар так і не адказаў. Апарашаная гэткай адмовай, Міронава нават не абскардзіла гэтага ўчынку ў саюзныя органы. Але апынуўшыся ў цяжкім матар'яльным становішчы, Міронава пачала абіваць парогі іншых установ і, урэшце, атрымала пасаду настаўніцы ў іншым раёне.

Справа ня ў тым, што Міронава, папакутаваўшы з месяц ці больш, атрымала пасаду, а ў тым, што калі асоба не адпавядае свайму прызначэньню па тых ці іншых умовах, дык, згодна існуючых дырэктыў аховы праваў асьветніка, яна папераджаецца ў канцы навучальнага году аб звальненьні з пасады—гэта першае, а падругое, калі прадугледжваецца звальненьне працаўніка праз 2-3 летнія месяцы, дык дзеля чаго пасылаць яго на акруговыя курсы на дзяржаўны кошт?

«Асьветнік-Ахрэм».

Навучым 625 няпісьменных.

Усяго па нашым Лядзянскім раёне няпісьменных з дарослага насельніцтва налічваецца 4000 чалавек, большасьць з іх жанчыны.

Наш райпалітасьвет, хоць і са спазьненьнем, урэшце ўзяўся за працу па зьнішчэньню няпісьменнасьці. На раёне арганізавана шэсьць ячэек «Прэч Няпісьменнасьць», у якія ўцягнута 163 новыя сябры.

Настаўніцтва ўзяло на сябе заданьне ліквідаваць няпісьменнасьць 273 чалавек. Значную працу па зьнішчэньню няпісьменнасьці ўзялі на сябе камсамольскія ячэйкі.

Усяго ў гэтым годзе будзе навучана больш як 625 няпісьменных.

(М. Ляды, Аршаншчына) Мак—скі.

Распрацоўка 5-гадовага пэрспэктыўнага пляну.

Зараз у Дзяржпляне БССР сумесна з прадстаўнікамі Наркамасьветы заканчваюць працу па распрацоўцы другога варыянту 5-цігодкі разьвіцьця народнай асьветы ў Беларусі. Па гэтаму пляну прадугледжваецца павялічэньне зарплаты ўсім працаўнікам культасьветных установ к канцу 5-цігодкі на 60 проц. Прадбачыцца павялічыць выдаткі на стыпэндыі больш як на 1.500.000 руб. Звярачваецца ўвага ў пляне і на якаснае палепшаньне школ, на што ў пляне павялічаны выдаткі больш як на 10 мільёнаў рублёў.

Наша перапіска.

Пражэнтару і Талескову. Гурыновічу. Вашы допісы па справе наст. Шыдлоўскага пераслалі ў Менскую акр. пракуратуру.

АХРЭМУ. Халопенічы. Допіс «Прыткія людзі» зьмясьціце ў сваю насьценгазэту. Рэшта пойдзе ў нас.

ВУЧНЮ. Астравы. Пытаньне аб арганізацыі камісіі дапамогі вучням-беднякам стаўце ў сябе на месцы. Друкаваць ня будзем.

Аўтарам заметкі «Знаёмства А. Калецкага». Вашу заметку пераслалі ў Інспэктуру Галоўсацвыху на расьсьледваньне. Аб выніках паведамім.

Узьнімем прадукцыйнасьць нашых сенажацяй.

Увага сенажацям.

У той час, калі ўся савецкая грамадзкасьць зараз жвава абмяркоўвае розныя мерапрыемствы па падвышэньню ўраджайнасьці, мы ня можам абысьці моўчкі такога важнага пытаньня ў галіне сельскай гаспадаркі, як належнае ўтрыманьне нашых сенажацяў і паплаваў. Усім вядома, што, ня гледзячы на наяўнасьць досыць значнага пляцу суходольных, залўжных і балотных сенажацяў, беларускі селянін амаль штогод многа траціць ад недахопу сена. Бываюць рэдкія гады, калі селяніну ня прыходзіцца выцягваць з паплецін саламянай страхі абмшэлую салому, каб парэзаць яе на сечку галоднай скаціне.

Тымчасам пры правільнай пастаноўцы дагляду за лугамі існуючы пляц іх можа ўдвойчы павялічыць ураджай сена. Нашы сялянскія сенажаці і паплавы вельмі часта пакрыты хмызьняком, кустаўём і куп'ём. Бываюць нават такія сенажаці, якія цяжка аднесьці да сенажатных ужыткоўнасьцяў, бо хмызьняк займае на іх больш месца, чым пляц пад травой.

Трэба зараз-жа абвесьціць барацьбу гэтай неахайнасьці і нядбайнасьці. Сваімі сродкамі, бяз жадных машын, можна выцерабіць кустаўё, зрэзаць куп'ё. Трэба распачаць шырокую кампанію за паляпшэньне нашых сенажацяў, трэба ўцягнуць у гэту справу шырокія колы сялянства.

Сёлетняя маласьнежная восень якраз спрые гэтай працы; зараз можна шырока разгарнуць выцярэбліваньне хмызьнякоў. У сучасны пэрыяд сялянства мае час і на гэту справу можа аддаць досыць увагі.

Мы заклікаем спэцыялістаў і іншых зацікаўленых асоб выказацца на старонках нашай газэты наконт закранутага пытаньня. Рэдакцыя лічыць, што на справу паляпшэньня сенажацяў, на ачыстку іх ад кустаўя і ад куп'я трэба зьвярнуць увагу ўсіх нашых зямельных і савецкіх органаў і сялянства.

Нашы сенажаці запушчаны.

Сенажаці Беларусі, галоўным чынам, сялянскія страшэнна запушчаны. У сярэднім сялянскія сенажаці даюць з дзесяціны каля 60 пудоў сена. Тым часам пры мінімальным доглядзе за імі ўраджай сена можа павысіцца да 100 пуд.

Паглядзім, у якім выглядзе знаходзяцца нашы сялянскія сенажаці?

Раньняй вясной і позна ўвосень на сенажацях пасьвяць жывёлу. Ад гэтага сенажаці і паплавок загружаюцца на іх зьяўляюцца лагчынкі, у якіх зьбіраецца вада, спрыяючы працэсу забалочваньня; на такіх сенажацях пачынае расьці мох, што, безумоўна, адбіваецца на якасьці ўраджаю. Апроч гэтага, без дагляду на сенажацях паступова пачынае зьяўляцца куп'ё, а гэта значна зьмяншае выгодны пляц сенажаці і пагаршае працэс уборкі і кашэньня травы.

Зараз перад усёй нашай грамадзкасьцю павінна паўстаць неадкладная задача павысіць прадукцыйнасьць сенажацяў.

Мы ня можам больш цярпець, каб замест травы на сенажацях расла нейкая нэндза, замест спажыўнай, мурожнай травы—нейкая малакаштоўная расьліна, як сівец, елка і інш. Не чакаючы спэцыяльных мерапрыемстваў, само сялянства сваімі хатнімі спосабамі можа палепшаць якасьць нашых сенажацяў. Выцерабіць хмызьняк ці зрэзаць куп'ё можна бяз жаднай навукі, бяз спэцыяльных машын і прыладаў.

Выцярэбліваньне хмызьнякоў трэба распачаць зараз-жа, тым больш што пакуль што яшчэ невялікі сьнег. Апроч гэтага, зараз выгодна працаваць у балоцістых мясьцінах, бо зямля ўжо замерзла.

Цяпер якраз ёсьць шмат часу, і сялянства можа на гэту справу зьвярнуць больш увагі. Трэба, каб нашы сельсаветы і зямельныя органы прынялі самы актыўны ўдзел у кіраваньні выцярэбліваньня хмызьнякоў на сенажацях. Рабіць гэта найлепей цэлымі вёскамі, талакой.

Наш селянін павінен зразумець, што калі ён зараз папрацуе 2-3 дні, то здабудзе гэтым увосень наступнага году некалькі дзесяткаў пудоў лішняга сена; выцярэбліваньнем хмызьнякоў на балотах можна палепшыць пашу для скаціны, зьнішчэньне гушчароў кустаўя зьнішчыць выгоду для расплоджваньня ваўкоў, якія часта шмат шкодзяць нашаму сялянскаму статку. Апроч таго, гэтым самым можна здабыць добры апал.

Дзеля павялічэньня ўраджаяў травы трэба распачаць баранаваньне сенажацяў, што павінна рабіцца раньняй вясной, калі зямля яшчэ ня зусім адтала. Дзякуючы баранаваньню, асьвяжаецца дзярніна, выдзіраецца мох. Апроч гэтага, наша сялянства павінна заняцца зьбіраньнем попелу, які зьяўляецца вельмі карысным угнаеньнем для сенажацяў. Там, дзе высыпаецца попел, пачынае расьці вельмі добрая трава. Але дзеля гэтага попел трэба зьбіраць у працягу ўсёй зімы і захоўваць яго у сухім месцы, каб у яго не папала вільгаць.

Да рэчы, трэба адзначыць, што наша сялянства амаль нічога ня робіць у справе палепшаньня такіх сенажацяў, на якіх расьце сівец, гэтая вельмі мала карысная трава. Звычайна гэта трава расьце на падзолістых глебах, якая патрабуе вапнаваньня і наогул угнаеньня. Тым часам пры сучасным становішчы сенажаці з сіўцом не даюць жаднае карысьці.

Трэба таксама спыніцца на палепшаньні нашых выганаў, якія знаходзяцца вельмі часта ў заняпадзе. На некаторых выганах капаюць ямы, на іх расьце хмызьняк. Мала таго, выган часта псуюць сьвіньні, якія скопваюць дзірван. Адначасова з гэтым трэба зьвярнуць увагу на палепшаньне стану выганаў з тарфяной глебай, на якіх звычайна расьце вельмі нэндзная трава.

Адным словам, мы павінны зара узварушыць грамадзкую думку вакол палепшаньня сенажацяў. Бяз жадных затрат можна значна палепшыць ураджай травы.

Нашы сельсаветы і зямельныя працаўнікі на вёсцы павінны стаць застрэльшчыкамі ў гэтай важнай і адказнай справе.

Культуртэхнік Наркамзему Волкаў.

ДРЭННЫЯ СЕНАЖАЦІ ЗАТРЫМЛІВАЮЦЬ РОСКВІТ ГАСПАДАРКІ.

Жывёлаводзтва і пры тым малочнае павінна адыгрываць у БССР галоўную базу, на якой будзе грунтавацца ўся аснова сельскай гаспадаркі. Але тут мы ўпіраемся ў тупік—у недахват натуральных кармоў, галоўным чынам, сена. Недахват сена бывае не таму, што ў нас бракуе сенажацяў, а таму, што нашы сялянскія сенажаці вельмі запушчаны. Звычайны сялянскі поплаў, пакрыты хмызьняком, карчамі, куп'ём, можа даць з гэктару 40-60 п. сена. Дзеля таго, каб сабраць 250-300 пудоў сена неабходна сярэдняй сялянскай гаспадарцы, 5-6 гэктараў сучасных сенажацяў, а такая норма вельмі рэдка ў якога селяніна здараецца. Зусім слушна, што пры тэй злыбядзе, якую мае селянін у выглядзе сенажацяў, ён ня можа трымаць добрых малочных кароў, а тую крышку сена, якую селянін мае, ён мусіць захаваць для каня і авечак. Зразумела, што пры такім становішчы нечага думаць ні аб малочнай гаспадарцы, ні аб павялічэньні балянсу гною, які адыгрывае вялікую ролю ў павялічэньні ўраджайнасьці.

Тым часам, існуючы пляц сенажацяў пры нязначнай затраце часу можа даць вялікі эканамічны эфэкт. Калі-б выцерабіць хмызьняк, выкарчаваць карчы і зрэзаць куп'е—гэктар сенажаці можа ўтройчы павялічыць свой ураджай. Такія вялікія ўраджаі мы зараз атрымоўваем у мэліярацыйных т-вах, дзе з гэктару бывае да 400-500 пуд. сена.

Трэба лічыць нейкім недарэчным анахранізмам, што маем шмат сенажацяў, а вясной даводзіцца часта рэзаць скаціне на корм гнілую салому. У Менскай акрузе забалочаныя сенажаці складаюць да 65 проц. у адносінах да пахаты. Калі-б гэтыя сенажаці прывесьці ў парадак, г. з. павялічыць адпаведна іх ураджайнасьць, можна ў 5 разоў павялічыць статак.

Мы павінны зараз-жа ўжыць рашучыя меры да паляпшэньня становішча нашых сенажацяў; трэба аддаць максымум увагі гэтай справе. Але, ня гледзячы на тое, што спосабы паляпшэньня сенажацяў вельмі простыя, зусім нескладаныя, справа ня зрушыцца з месца, пакуль ня будзе выдана спэцыяльная пастанова ўраду, прытым пастанова павінна ахопліваць усе мерапрыемствы да паляпшэньня сенажацяў.

Гаспадарчы эфэкт ад паляпшэньня сенажацяў будзе атрыманы ў бліжэйшыя 2-3 гады. Вось чаму на гэту справу трэба зьвярнуць зараз належную ўвагу.

Акруговы культуртэхнік Пятроўскі.

ПА-ЗАРЭЧКАЙ, НА ДРУГІМ БЕРАЗЕ...

(З дарожных нататак).

Ехалі полем, ехалі лесам, ехалі прагалінкам і ўсюды вазьніца Андрэй злаваўся.

— Ах дарога... дарога!.. Чэрці па ёй езьдзілі, дальбог...

Колёсы прыгалі па карэньнях, па ступіцы ўрэзваліся ў размокшую ад восеньніх дажджоў зямлю, а коняка—бедны, закораны—кабытамі скарадзіў дарогу, спатыкаючыся на кожнай купіне, на кожным палене.

— Н-н-н-о-о-о, лянівы! Н-н-о-о-о! Хутка Падбярэзьзе—адпачнеш.

Крокаў пятнаццаць прабег коняка рысцой, а потым зноў заскародзіў дарогу.

— „Сымулірує“,— жартаваў Андрэй.

— Даедзем як-небудзь.

Паабапал дарогі раскінуліся неабдымныя беларускія прасторы палёў. Палажанае жывілай іржышча, голы бяровавы гай, сівер ледзяністы і жосткі —усё казала аб надыходзячай зіме.

З-за ўзгорку паказаліся першыя хаты.

— Ўяжджаем у вёску,—растлумачыў Андрэй.

Залітая морам гразі вуліца, саламяныя стрэхі, прысады пад вокнамі, клёны, бярозкі, дзе-ні-дзе яблыня—звычайная беларуская вёска.

А ў нізе, паміж ніцай лазы і сумнай, бязьлістнай вольхі—працякае рэчка Крывая. Летам явар перашэптваецца з асакою, хлапчукі не вылазяць з яе—то купаюцца, то рыбу вудзяць.

* *

Пасярод вёскі—школа. Прасторны новы будынак. Калі-не-калі сходы сялянскія праходзяць у ім.

Хаця вёска Падбярэзьзе і Коханаўскага раёну, але ёй аднолькава адлегласьць і да м. Талочына—усёроўна сем вёрст. Талочын больш гандлёвы цэнтр, а пагэтаму падбярэзцы аддаюць увагу больш талочынскаму кірмашу.

Глеба ў пераважнасьці сугліністасупясковая, пападаецца дзе-ні-дзе і падзол. Вільгаці колькі хочаш—засуха ня страшна.

Гэта растлумачвае мне Андрэй. Тым часам мы праехалі палову вёскі. Асталяваліся. Куды зайсьці?

— Цётка, куды параіш заехаць?—запытаўся Андрэй у праходзячай жанчыны.

Жанчына, якую назваў Андрэй «цётка», запыталася хто нам трэба, чаго прыехалі, адкуль?

— З «цэнтру», цётка,—растлумачыў Андрэй.

— Дык тады, ведаеце, да агранома нашага.

— Як у вас у вёсцы агранам жыве?

— Не, гэта наш селянін, толькі мы яго завём агранамам:

— Чаму так?

— А таму, што ён дружа з агранамамі, гаспадарку вядзе пад іх кіраўніцтвам.

— Ага, дык вось як,—засьмяяўся Андрэй.—Тады паедзем да «агранома».

«Цётка», маладая вясковая жанчына, сказала дзе жыве «агранам» і мы накіраваліся да яго.

Мяне зацікавіў гэты «агранам» у вясковай глушы і я з прагнасьцю чакаў хвіліны, калі ўбачу яго, пагутару з ім.

* *

Прасторная, чыстая хата. На сьценах плякаты з «Крестьянской газеты». У куту, так, паміж іншым, „па старай прывычцы“—іконы. Мы сядзім за сталом. Супроць мяне—селянін сярэдніх год,—«агранам» Матыль Мацей.

Гутарым аб пагодзе, цэнах на збожжа, ураджаі. Так, быццам ненарокам, пераходзім на тэму аб гаспадарцы Матыля.

— Мяне жартам завуць аднавяскоўцы «агранамам»... Ну які з мяне агроном? Ну што ў мяне такое ёсьць?

Я прашу яго разказаць мне ўсю гісторыю гаспадаркі.

— Ну, што-ж раскажу,—з ахвотай пачынае «агранам».

— У 1923 годзе нашых трыццаць тры двары падбярэзцаў перайшлі на 8-міпольны севазварот.—Бывай трохпольле з галадухай, бывай назаўсёды,—сказалі мы тады.

Пачалі засяваць два палі жытам, два палі канюшынай, пад бульбу адно поле і г. д. Адным словам пачалі жыць па пляну.

Пад папарам пустуе адна восьмая частка зямлі. Зараз мы дашлі да таго, што ўвесь папар угнойваецца. Пад авёс і бульбу робіцца ранняя зяблевая ўспашка. Вясною, як закон, поле барануецца бараною „зіг-заг“.

— А зерне вы ачышчаеце?—За мяне запытаўся Андрэй.

— Бязумоўна. Аб гэтым можаце спытаць на коханаўскім аграпункце,—там ведаюць нашу вёску як сумую акуратную ў сэнсе зернаачышчэньня.

Далей мы даведваемся аб досыць арыгінальным мэтадзе засеву бульбы, які можна рэкамэндаваць усім гаспадарам Беларусі.

Баразна, па якой сеецца бульба, праводзіцца ня глыбока, а якой прыкрываецца—значна глыбей. Адлегласьць аднае бульбіны ад другой ня менш трох чвэртак аршыну.

Пасьля таго, як бульба засеяна, поле барануецца, а калі бульба ўзыйдзе вяршкі на чатыры ад зямлі—робіцца абмешваньне. У сухую пагоду ніводзін гаспадар вёскі ня пойдзе рабіць абмешваньне бульбы, бо ад гэтага яна можа завяць, а то і зусім зьнішчыцца.

— Ведаеце што,—пачынае Матыль,—сёлета я браў кантрактацыю на паўгэктара бульбы. Досыць карысная штука. Я раю ўсім суседзям рабіць так.

— Спачатку, асабліва 23-24 г. г., было вельмі цяжка.

Вазьму хаця сябе: у мяне чатыры душы сямейства, з якіх толькі два працаздольных. Усю лямку на сваіх плячох прыходзіцца несьці. Зараз у мяне чатыры дзясяціны ворнай зямлі і адна дзесяціна сенажаці. Трымаю на гэтай гаспадарцы 2 каровы, 1 цялё, 1 кабылу і пяць сьвіней. Мая кабыла племянная, нават на выстаўцы атрымаў прэмію за яе—плуг і спружынавую барану.

— Часта я раблю параўнаньне сваёй цяперашняй гаспадаркі з гаспадаркай да пераходу на шматпольле: не паверыце—хлеба не хапала тады... а зараз я не клапачуся аб гэтым—нават мяркую кожны год збыць некалькі пудоў.

— А я чуў, што пры шматпольлі ніколі ня будзе хапаць хлеба. Дык хіба гэта ня праўда?—Запытаўся Андрэй.

— Вядома няпраўда. Усе думаюць, што пры шматпольлі будзе засявацца жытам чацьвертая альбо пятая частка поля, а пагэтаму будзе недахоп хлеба. Яно-та праўда, але паменшваньне плошчы пад жытам яшчэ ня знача, што паменшыцца колькасьць хлеба. Наадварот:—пачнеш засяваць канюшыну—павялічыш колькасьць жывёлы, угноіш лепш зямлю, ды і сама канюшына значна палепшае якасьць глебы, а раз так, то і ўраджай жыта будзе большы за ранейшы.

— А які ў вас быў раней ураджай і які зараз?

— Бывала, калі яшчэ скакалі мы на трохполцы, звычайны не ўраджай, а сьмех—50-60 пудоў з дзесяціны, а зараз, ня хлушу,—можаце даведацца ў агранома,—канюшыны з дзесяціны 300-350 пудоў, бульбы 900-1000 пуд., жыта 80-110 пудоў, а аўсу 60-80 п. Апроч гэтага, мы зьвярнулі сур'ёзную ўвагу на тэхнічныя культуры—бульбу, лён, канюшыну. З кожным годам ураджай гэтых культур павялічваецца.

— Вёска наша культурная,—з гаварлівасьцю кажа Матыль. За прыкладнае вядзеньне гаспадаркі атрымалі шмат прэмій на выстаўках: малатарню з прыводам, барану спружынную, дзьве арфы і сэпаратар. Усімі гэтымі машынамі карыстаемся калектыўна. Арганізавалі ў вёсцы злучны пункт, у які агранамія дала, у выглядзе прэміі, добрага заводзкага кныра пароды йёркшыр. Злучны пункт абслугоўвае ня толькі нашу вёску, але і шмат суседніх. Добра працуе ў нас і пажарная дружына. Атрымалі таксама і тут прэмію—пажарную машыну. Газэта неабходны прыдатак да нашага жыцьця. Напрыклад, «Беларускай Вёскі» прыходзіцца адзін экзэмпляр на два двары. Ёсьць і «Савецкая Беларусь» і акруговая «Камуністычны Шлях» і «Крестьянская газета».

— Ад нас вучацца суседзі,—заканчвае сваю «лекцыю» падбярэзкі «агранам». Глядзяць на нашу канюшыну ды кажуць:

— Хіба мы не такія, як падбярэзцы? Давайце заводзіць шматпольле!

* *

Мы ехалі назад. Вуліца в гразьзю дарога за ваколіцай, мосьцік праз рэчку Крывая.

Я паглядзеў на Падбярэзьзе і падумаў: пад гэтымі, пакуль яшчэ саламянымі стрэхамі, чупрыну якіх вецер бязьлітасна рве-разрывае—«палынеюць зарніцы надзей»... Прад імі вялікая будучыня ў сьветлае, шчасьлівае...

Тут вось, ва полі суседняй вёскі,—трохпольле ўзяло ў абыймы сялян, узяло так моцна, з такою сілай, што трэба патраціць нязьлічоную колькасьць энэргіі, каб вырвацца на дарогу падбярэзцаў.

А там, па-за рэчкай, на другім беразе—другія людзі, другія звычаі, другія імкненьні. Яны рушаць старое не для таго, каб толькі рушыць, а каб пабудаваць новае жыцьцё... Там жыцьцё ўсьміхаецца квітнеючай вясной...

Якія кантрасты—якая сапраўднасьць!

Цім Зарэчны.

Вёска Падбярэзьзе, Кох. р-ёну, Аршанскай акругі.

БОЛЬШ УВАГІ С.-Г. ПАДАТКУ.

ДА 1 СЬНЕЖНЯ ПАСТУПІЛА ПА БССР 7875619 РУБ.—ЯК І РАНЕЙ АДСТАЮЦЬ ПОЛАЧЧЫНА, ВІЦЕБШЧЫНА І ГОМЕЛЬШЧЫНА.—НЯДБАЙНАСЬЦЬ СЕЛЬСАВЕТАЎ ДА СЫСКАНЬНЯ ПАДАТКУ.

(Гутарка з начальнікам падатковага кіраўніцтва НКФ БССР тав. Кардашэнкам).

Водлуг вестак Наркамфіну, на 1-га сьнежня па БССР паступіла сельска-гаспадарча падатку 7875619 р.

Трэба адзначыць, што, як і раней, **адстаюць Полацкая, Віцебская і асабліва Гомельская акругі.**

Нас цікавіла пытаньне, чым тлумачыцца слабое паступленьне падатку ў гэтых акругах?

Вось чаму туды і былі зроблены паездкі адказных працаўнікоў Наркамфіну. Зразумела, сабраныя весткі не даюць магчымасьці сказаць, што па ўсіх акругах аднолькавае становішча. Матар'ялы з Полаччыны па нашай думцы, зьяўляюцца, вельмі каштоўнымі і таму на іх трэба зьвярнуць сур'ёзную ўвагу ўсіх акруг.

Трэба сказаць, што паступленьне плацяжоў па с.-гаспадарчаму падатку, страхоўцы і інш. у Полацкай акрузе дагэтуль ішло самацёкам.

Досыць сказаць, што па вестках на 1 сьнежня з 9 раёнаў толькі ў двух сыскан прымусова падатак са злосных неплацельшчыкаў.

Па іншых-жа раёнах Полаччыны ў гэтым напрамку нічога не рабілася.

Азнаёміўшыся са становішчам на мясцох, мы высьветлілі наступнае:

Па Салоніцкаму сельсавету, Полацкага раёну, у вёсцы Тросьніцы неплацельшчыкаў па першай раце ёсьць 13 і па другой—25. Калі мы паглядзелі, хто-ж зьяўляецца неплацельшчыкам падатку ў прыгарадным пункце, дык убачылі, што, прыкладна, з 20 плацельшчыкаў усяго паселішча 10 гаспадарак заплацілі да 1 сьнежня замест 810 руб. толькі 260 руб. падатку.

На маё запытаньне старшыні сельсавету—што ім зроблена, каб напомніць аб аплаце падатку, я атрымаў адказ:

— «Я быў вельмі заняты»...

Мы думаем, што такі адказ з боку старшыні сельсавету патрабуе высьвятленьня.

У Барковіцкім сельсавеце, Валынецкага раёну, справа з падаткам стаіць таксама ня лепш. З агульнага ліку 734 гаспадарак па сельсавету поўнасьцю і часткова вызвалена ад падатку 446 гаспадарак, а 288 павінны яго поўнасьцю плаціць. Між тым на дню нашага прыезду з 288 гаспадарак заплаціла падатак толькі 66, а рэшта зусім не плаціла па другой раце. Усё гэта дае падставу меркаваць, што вышэйстаячыя савецкія органы акругі не зва ачвалі належнай увагі на сысканьне плацяжоў у вёсцы. Нізавыя-ж органы ўлады ў гэтых выпадках нічога не зрабілі для таго, каб сыскаць з насельніцтва дзяржаўныя плацяжы.

Адзін з вельмі адказных працаўнікоў фінаддзелу выказаўся, што ў іх дагэтуль быў „скідачны настрой“,—г. зн. была зьвернута ўся ўвага на прадастаўленьне скідак. Але ў гэты час імі не звярачвалася ніякай увагі на сысканьне сум, якія засталіся пасьля скідкі, а таксама ня прымалася ніякіх мер да сысканьня з тых, якім скідка не давалася. Відавочна, гэтым «скідачным настроем» хварэў нізавы савецкі апарат.

У тым-жа Барковіцкім сельсавеце высьветліліся злачынныя адносіны з боку ранейшага сельсавету да справы самаабкладаньня мінулага году.

Досыць сказаць, што нам не ўдалося ўстанавіць суму, якая прынята па самаабкладаньню, а таксама і сысканьні па апошняму. З 69 насельных пунктаў гэтага сельсавету толькі па 30 ёсьць раскладачныя ведамасьці па самаабкладаньню. Па нашаму патрабаваньню з райвыканкому на месца выехала спэцыяльная камісія, і трэба думаць, што пасьля праверкі тут справа бяз суду не абыйдзецца. І гэта зразумела, бо ў працягу некалькіх гадзін, калі мы там былі, адзін селянін заявіў аб тым, што грошы, якія ён перадаў быў сакратару сельсавету для аплаты падатку, у касу ня ўнесены. Такія-ж заявы паступілі яшчэ ад двух сялян.

Усе гэта, магчыма, здараецца і па другіх акругах, а таму мы і лічым неабходным зьвярнуць увагу на гэтыя недахопы і недарэчнасьці ўсіх акруг БССР.

Перад савецкім апаратам стаяць вялікія задачы: у працягу якіх-небудзь 2-х месяцаў сабраць сельска-гаспадарчы падатак, страхоўку і г. д. Ні ў якім разе нельга думаць, што без напамінаньняў і энэргічнай працы нізавога савецкага апарату мы зможам выканаць гэтыя задачы.

Мы заклікаем прымаць масавыя рэпрэсыўныя меры, але калі заможная гаспадарка ўпарта спрабуе сарваць нашы пляны і злосна ўпіраецца ад аплаты падатку ў вызначаныя тэрміны, дык ім трэба напомніць аб савецка-рэвалюцыйнай законнасьці.

ПАДЗЯКА НЕЗАМОЖНІКАЎ-УКРАІНЦАЎ МЕНСКІМ РАБОЧЫМ і ЦСПСБ.

Мы незаможнікі ад імя нашых незаможнікаў выносім шчырую падзяку менскім рабочым і ЦСПСБ за прыхільныя адносіны да нас—незаможнікаў-украінцаў.

Мы выказваем жаданьне і ў будучым мець братэрскую цесную сувязь з беларускімі рабочымі і незаможнікамі-сялянамі.

Прыміце нашае шчырае прывітаньне і падзяку.

БАЙЧУК, ТУР, МАРЦІЕНКА, АГАРОДНІ, ТЭСЬЛЯ, НАДАРОЖНЫ, АНІКА, РУСОЎ.

Недарэчнасьці ў загатоўчай працы.

Некалькі дзён таму назад Наркамгандлем БССР быў разасланы абежнік усім асноўным загатоўцам БССР—каапэрацыі і дзяржзагатоўцам, а таксама акруговым інспэктарам гандлю.

У гэтым абежніку вельмі рашуча і настойліва адзначаецца, што канкурэнцыя паміж загатоўцамі яшчэ ня спыняецца, ажыятаж на рынку ня зьнішчан, барацьба за рынак—у поўным росквіце. Гэты абежнік не дарэмна разасланы, бо, прыглядаючыся бліжэй да нашых загатоўцаў, лёгка пераканацца, што ўсе гэтыя нездаровыя зьявішчы, якія назіраліся ў мінулым годзе, зараз таксама яшчэ жывуць і ў некаторых мясцох дасягаюць значных разьмераў.

У мэтах урэгуляваньня пушнога рынку, як унутры краіны, так і за межамі, Эканамічная Нарада ўхваліла пастанову, што сёлета экспартам пушніны займаецца выключна Белдзяржгандаль, а ўсе іншыя павінны здаць пушніну апошняму. Але Белкаапсаюз да гэтага часу не жадае заключаць дагавораў з Белдзяржгандлем; Белсельсаюз заключыў дагавор, але пры гэтым прыслаў афіцыйную паперу з наступнаю дапіскаю: «Мы заключаем з вамі дагавор толькі таму, што гэта пастанова Эканомнарады, у іншым выпадку мы-б з вамі дагавору не заключалі».

На мясцох справа пастаўлена яшчэ горш. «Улада на мясцох» да гэтага часу ня хоча прызнаваць некаторыя дырэктывы вышэйшых рэгулюючых органаў, РВК і сельсаветы зачыняюць самавольна пункты, не даюць дазволу на адчыненьне новых пунктаў, нягледзячы на тое, што на гэта ёсьць дазвол Наркамгандлю.

Загатоўка лёну—валакна праходзіць вельмі слаба; з прычыны канкурэнцыі і „барацьбы за рынак", сяляне не ведаюць, каму трэба раней здаваць лён.

У Воршы агенты с.-г. каапэрацыі зьбілі рэспубліканскага бракера па валакну, за тое, што ён «адважыўся» сказаць, што яны парушаюць цэны.

У Бягомлі нядаўна міліцыянэр, па загаду РВК, прагнаў агента Белдзяржгандлю Зэлькінда з рынку, арыштаваў яго на 2 гадзіны да сканчэньня рынку і толькі калі была атрымана тэрміновая тэлеграма з Менску, што гэта незаконна, РВК неахвотна выпусьціў яго.

У Бабруйску старшыня таварыства «Красный Пахарь» самавольна дапытвае агентаў іншых арганізацый, не дае ім працаваць.

Словам, «барацьба за рынак» ідзе па ўсяму загатоўчаму фронту.

Што робіцца для зьнішчэньня гэтага зла?

— Пішам абежнікі, даём дырэктывы—адказваюць у Наркамгандлі.

Не, гэтага мала. Трэба павесьці па сельсаветах, РВК і нізавой каапэрацыі агітацыйную кампанію аб ролі і значэньні нашых загатовак і аб шкодзе канкурэнцыі, аб недапушчальнасьці гэтай «барацьбы» за рынак. Гэту працу павінны выканаць у першую чаргу Акргандлі на мясцох, гэта іх непасрэдны і галоўнейшы абавязак.

Толькі тады, калі ўсе прасякнуцца думкаю, што канкурэнцыя—гэта самы люты вораг нашых інтэнсыўных і карысных загатовак, толькі тады можна будзе спакойна і прадукцыйна павесьці працу.

Апошні абежнік, аб якім мы зазначалі вышэй, павінен быў стварыць пэўны пералом у працы; між тым толькі гэтымі днямі хоцімскі каапэратыў дазволіў сабе перанязць тавары, якія былі прызначаны для іншай загатоўчай арганізацыі.

Гэткім недарэчным учынкам павінен быць палажаны канец, з гэтымі ненармальнымі зьявішчамі трэба змагацца.

Ужо мінула 2 месяцы, а ў адносіне канкурэнцыі, ажыятажу, парушэньня цэн, барацьбы за рынак мы нічога не зрабілі.

Трэба павесьці кампанію за аздараўленьне рынку, трэба ў 1928-29 гаспадарчым годзе ўжыць самыя энэргічныя меры да таго, каб ня было ніякіх непаразуменьняў на глебе нашых загатовак.

Загатоўчая кампанія павінна прайсьці без непаразуменьняў, і ўсе загатоўцы, іменна ўсе, павінны падтрымаць гэту думку; тады справа пасунецца наперад з большым посьпехам.

Лоўскі.

Узмацніць збор мэталічнага лому.

Гэтымі днямі Менск наведаў намесьнік кіраўніка кіеўскай канторы Рудмэтальгандлю тав. Калбоўскі.

Мэта яго прыезду—прыняцьце шэраг мерапрыемстваў да ўзмацненьня загатовак мэталічнага лому па БССР.

У гутарцы з нашым супрацоўнікам тав. Калбоўскі паведаміў наступнае: згодна заданьня па БССР за першыя два месяцы (кастрычнік-лістапад) новага гаспадарчага году, павінна было быць загатоўлена лому—3459 тон.

Загатоўлена-ж за гэты тэрмін па БССР 2626 тон, што складае 75 проц. заданьня.

Асноўнай прычынай невыкананьня пляну трэба лічыць тое, што на мясцох каапэрацыйныя арганізацыі не зварачваюць належнае ўвагі на важнасьць гэтага віду загатовак, не прымаюць патрэбных мерапрыемстваў да пасьпяховага яго збору.

7-га сьнежня пад старшынствам т. Стракоўскага адбылося пасяджэньне камісіі пры Эканомнарадзе.

На гэтым пасяджэньні было таксама канстатавана, што каапэрацыйныя арганізацыі (Белкаапсаюз, Белсельсаюз) не разгарнулі сваю працу на мясцох па збору мэталічнага лому. У сувязі з гэтым даручана Наркамгандлю ўжыць рашучыя меры да гэтых арганізацый.

На пасяджэньні камісіі быў таксама абгаворан плян загатовак лому па БССР на вёсны.

Па думцы камісіі, гэты плян можа быць лёгка выканан. Так, усяго па БССР павінна быць загатоўлена лому 5800 тонн. А выходзячы з таго, што зараз па БССР налічваецца каля 2000 каапэрацыйных адзінак, дык кожнаму каапэратыву прыйдзецца загатовіць па 3 тоны, што ўпаўне магчыма.

На гэтым пасяджэньні быў выпрацаван шэраг мерапрыемстваў да больш пасьпяховага правядзеньня загатовак мэталічнага лому па БССР.

Так, пастаноўлена выдзеліць спэцыяльны фонд мэталяў для прэміраваньня нізавых каапэрацыйных арганізацый, якія лепш правядуць працу па збору мэталічнага лому.

Камісія прызнала неабходным даручыць ВСНГ БССР даць распараджэньне ўсім прамысловым прадпрыемствам, каб яны здалі ўвесь лом.

Апрача гэтага, камісія пастанавіла зьвярнуцца ад імя Эканомнарады БССР да ўсіх акрвыканкомаў аб выданьні спэцыяльнай пастановы аб канцэнтрацыі лому ў домаўладаньнях для перадачы канторам Рудмэтальгандлю.

Выданьне гэткіх пастаноў дасьць магчымасьць палегчыць працу камсамольцаў пры правядзеньні імі вучоту лому.

Наогул, загатоўкам мэталічнага лому павінна быць зьвернута максымум увагі як з боку дзяржаўных, гаспадарчых і каапэрацыйных устаноў і прадпрыемстваў, гэтак і грамадзкіх арганізацый.

Апошнія шляхам наладжваньня спэцыяльных нядзельнікаў і суботнікаў па збору мэталічнага лому павінны гэтым самым садзейнічаць пасьпешнаму выкананьню пляну.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	БАЯВІК СЭЗОНУ „ЭЛІСО". Начатак 1-га сэансу а 7 гадзіне.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	З аўторка, 11 сьнежня „ІЛОНА". Звыш праграмы: 2-гі тыдзень гастроляў сатырыка С. ВРОНСКАГА.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	З аўторка, 11 сьнежня „ЖОНКА САБЕІДА".
1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР «ЮНЫ ПІАНЭР».	Гістарычны фільм „УПАД ДЫНАСТЫІ РАМАНАВЫХ". Звыш праграмы: культфільм «ВОЛХАЎБУД»

ЗГУБЛЕНЫ.

Заборная кніжка № 5766 Людзінавай Н. К., выд. Барысаўскім ЦРК, кв 245.

— Лекавая кніжка Дайнеко П., выд. Барысаўскай страхкасай, кв. 246.

— Вучотна-конская карт. Трафімава І. гр. вёскі Кузьмічы, Караліньскага раёну, кв. 247.

— Паявая кніжка № 41 Шухмана І. Ш., выд. Бобрскім спаж. т-вам, кв. 248.

— Паявая кніжка № 1009 Мігаль М., выд. Бобрскім спаж. т-вам, кв. 248.

— Дапрызыўная карт. Мігаль В. Ц., выд. Крупскім РВК, кв. 248.

— Конская карт. № 46 Барбота Л., выд. Крупскім РВК, кв. 248.

— Сяброўская кніжка № 15945 Кнопка А., выд. Аршанскім учрофсожам, кв. 248.

— Каапэрац. кніжка Крукоўскага П. Ю., выд. МЦРК, кв. 249.

— Каапэрац. кніжка № 23526 Мазэльсон А. Я., выд МЦРК, кв. 250.

— Асабовае пасьведчаньне Шапіра І. С., выд. Быхаўскім РВК, кв. 251.

— Біржавы талён Грузмам Г. С., выд. Біржай Працы, кв. 252.

— Асабовае пасьведчаньне Куліняйкінай Е. А., выд. Брагінскім с.-с. Гомельск. раёну, кв. 253.

— Справка аб несудзімасьці, выд. Крымвышуку на імя Зісьмана М. М., кв. 254.

— Сяброўскі білет № 1748 Смык Я. Я., выд. Заслаўск. райкомам саюза прац. зямлі і лесу, кв. 255.

— 4 біржав. талёны Кантаровіч М., выд. Менбіржай Працы, кв. 256.

— Пасьведчаньне № 167 Гельлера Я. Я., выд. БДУ, кв. 257.

— Паявая кніжка № 6370 Гразноўскага Г. Н., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 258.

— Закладны квіт на краму Стронгіна І., выд. Барысаўскім кам. гаспад. на суму 10 руб., кв. 259.

— Каапэрац. кніжка № 9923 Рамашэўскага І. выд. МЦРК, кв. 261.

ХРОНІКА.

Праезд замежных дэлегацый на ўсесаюзны зьезд прафсаюзаў.

У нядзелю 9-га сьнежня дэлегацыя ЦСПСБ у складзе т. т. Табайніка і Мацюкевіча выяжджала ў Негарэлае для сустрэчы заграцічных рабочых дэлегацый, якія праз Негарэлае—Менск накіроўваліся ў Маскву на VIII усесаюзны зьезд прафсаюзаў.

Пакуль што праехала толькі 4 чалавекі, з іх 2 з Аўстрыі—прадстаўнік «Камітэту Адзінства Прафруху». Адзін з членаў аўстрыйскай рабочай дэлегацыі тав. Гоннэр зьяўляецца сэкратаром першай аўстрыйскай рабочай дэлегацыі, якая наведала Савецкі Саюз у пачатку 1926 году і была ў Менску 3 дні.

Астатнія два таварышы з Нямеччыны, з іх адзін з Бэрліну, а другі горнарабочы з Рурскай вобласьці.

Да адходу цягніка ў Менск вялася ажыўленая гутарка. Заграцічныя дэлегаты вельмі цікавіліся пытаньнямі працы VIII усесаюзнага зьезду прафсаюзаў. У прыватнасьці тав. Гоннэр цікавіўся тым, як разьвіваецца гаспадарчае будаўніцтва ў БССР.

Дэлегаты ЦСПСБ праводзілі замежных братоў да ст. Менск, адкуль паехалі далей у Маскву.

Падрыхтоўка да дзесяцігодзьдзя БССР па лініі прамысловасьці.

Дзесяцігодзьдзе існаваньня БССР па лініі прамысловасьці ВСНГБ маркуецца адзначыць адчыненьнем шэрагу новых прадпрыемстваў. Будуць пушчаны ў ход наступныя новыя прадпрыемствы: самы вялікі у БССР Талочынскі крахмальны завод, галантарэйная фабрыка ў Менску, новы цэх на заводзе „Дрэваапрацоўшчык" у Менску, і інш.

Адчыняецца новы рабочы пасёлак на торфараспрацоўках каля Бабруйску.

Акрамя таго, выдаецца кніга „Промышленность БССР, итоги и перспективы", якая зьяўляецца першай буйнай друкаванай працай у галіне прамысловасьці Беларусі. На некаторых вырабах прамысловасьці будзе стаяцца адзнака—„10 год БССР."

Пабудова ў Менску аўтаматычнай тэлефоннай станцыі.

На днях у Менск прыяжджаў член калегіі Наркампаштэлю СССР тав. Валенбург, якім быў заключаны дагавор з Менскім гарсаветам на пабудову аўтаматычнай тэлефоннай станцыі.

Згодна дагавору, Наркампаштэль павінен прыступіць да пабудовы станцыі не пазьней чэрвеня месяца 1929 г., з такім разьлікам, каб скончыць яе на працягу 3-х гадоў.

Арыентыровачная кваштоўнасьць станцыі—1.800.000 руб.

Менскі гарсавет адпускае на гэту мэту 300.000 руб. і апрача гэтага дае беспрацэнтную пазыку—150 000 руб. Астатнія сродкі адпускае Наркампаштэль СССР.

Аўтаматычную тэлефонную станцыю мяркуюць пабудаваць побач з клюбам Карла Маркса.

Урачыстае пасяджэньне, прысьвечанае памяці Н. Г. Чэрнышэўскага.

13 сьнежня ў Доме Культуры арганізуецца ўрачыстае пасяджэньне, прысьвечанае 100-годзьдзю з дню нараджэньня Н. Г. Чэрнышэўскага. На пасяджэньні з дакладамі выступаць рэктар БДУ праф. Пічэта, праф. Вольфсон і дацэнт БДУ тав. Гольман. Гэткія вечары, прысьвечаныя памяці Н. Г. Чэрнышэўскага, ужо адбыліся ў Пушкінскай бібліятэцы і ў клюбе Карла Маркса.

Запрашэньне БССР на выстаўку „Тэхніка—масам".

Беларускае т-ва культурнай сувязі з заграніцай атрымала запрашэньне ад старшыні Ўсесаюзнага т-ва культурнай сувязі з заграніцай О. Д. Каменевай прыняць удзел ва ўсесаюзнай выстаўцы «Тэхніка масам», якая адчыняецца ў пачатку 1929 г. Для ўдзелу ў гэтай выстаўцы запрошан шэраг навуковых і тэхнічных арганізацый з-за межаў.

Электрыфікацыя заводаў.

Менскае аддзяленьне Дзяржаўнага Электратэхнічнага трэсту зараз вядзе працу па электрыфікацыі віцебскай акулярнай фабрыкі. На апошняй устанаўліваецца 60 матораў магутнасьцю каля 300 конскіх сіл. Апрача гэтага, зараз электрыфікуецца Віцебскі дражджавы завод «Освобожденный труд»: там устанаўліваецца 7 матораў, магутнасьцю ў 180 конскіх сіл. Электрыфікацыя гэтай фабрыкі і заводу будзе закончана да часу сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя абвяшчэньня БССР.

Арганізацыя новага камбінату.

Праўленьне Беларускага «Азоту» пастанавіла ў бягучым годзе распачаць на Заходніх калёнізацыйных фондах арганізацыю вялікага камбінату. Апошні будзе складацца з млыну, лесапілкі, крупадзёркі, цагельні і крахмальнага заводу.

Камбінат будзе абслугоўваць як яўрэйскіх сялян, гэтак і навакольнае сялянства.

2-й пазыкі індустрыялізацыі рэалізавана ў БССР на 9.700.000 руб.

Водлуг апошніх вестак Наркамфіну, па ўсёй БССР рэалізавана 2-й пазыкі індустрыялізацыі на суму ў 9 700.000 руб. З гэтай сумы рэалізавана ў Меншчыне на 2689040 руб., Віцебшчыне—на 1821405 р., Гомельшчыне—на 1525440 руб. і ў Бабруйшчыне—на 1007745 руб.

Суботнікі на карысьць школы.

9-га лістапада на Менску адбыўся шэраг камсамольскіх суботнікаў на карысьць школы.

Суботнікі былі арганізаваны на шпалернай фабрыцы імя Вароўскага (сабрана звыш 100 руб.), на хлебазаводзе, ільнозаводзе, заводзе дрэваапрацоўшчыкаў і г. д.

У суботніках прымалі ўдзел ня толькі камсамольцы, але і дарослыя рабочыя.

Крупы для БССР.

У працягу сьнежня месяца для БССР будзе адгружана 100.000 пудоў крупы. З усёй гэтай колькасьці пшана—40.000 пуд., пярловай -10.000, аўсянай крупы—10.000 пудоў і маннай—10.000 пудоў.

Менскі дзень.

5 вагонаў сэзоннай баваўняна-паперовай тканіны і 5 вагонаў летняй тканіны дадаткова адпускае Саюзны Наркамгандлю ў сьнежні месяцы Белкаапсаюзу.

— Пашыран склад мастацкай рады БДТ-1, згодна пастановы Галоўмастацтва. У новы склад мастацкай рады ўваходзяць прадстаўнікі ад АПА ЦК КП(б)Б, акругкому ЛКСМБ, саюзу дрэваапрацоўшчыкаў, мэталістаў, савгандслужачых, ад цэнтральных газэт, ад аб'яднаньняў пісьменьнікаў і т-ва дрампісьменьнікаў. Усяго 26 чал.

— 13 вагонаў паўбелага зоннага шкла выдзелена для забясьпечаньня БССР на першы квартал бягучага 1928-29 гаспадарчага году.

— Інстытут студэнтаў-вылучэнцаў на навуковую працу арганізован пры БДУ. Кандыдаты-вылучэнцы будуць намячацца прафэсарамі разам з студэнцкімі арганізацыямі.

— Праўленьне Цукратрэсту задаволіла просьбу Наркамгандлю БССР аб стварэньні пастаяннага запасу цукру на тэрыторыі БССР у разьмеры 150 вагонаў пяску і рафінаду.

— У мэтах рацыяналізацыі Белкаапсаюз пастанавіў зьліць сваё Харкаўскае і Кіеўскае прадстаўніцтвы ў адну Украінскую кантору БКС, якая будзе знаходзіцца ў Харкаве.

— Белрабсэкцыя дала ўказаньне цэрабкопам узмацніць збор паёў. Да 1 студзеня Віцебскі ЦРК павінен сабраць 74.000 руб., Менскі—75.000 руб., Гомельскі—42.000 р., Бабруйскі—30.000 руб. і г. д.

Удзел БССР на выстаўцы ў Жэневе.

У канцы сьнежня ў Жэневе (Швайцарыя) адчыняецца выстаўка дасягненьняў СССР за 10 год.

Беларускае т-ва культурнай сувязі з замежжам разам з ЦК беларускага т-ва Чырвонага Крыжу пасылае на гэту выстаўку шэраг матар'ялаў, якія характарызуюць нашы дасягненьні за 10 год.

Да пашырэньня ваенізацыі сярод прафсаюзаў.

На пасяджэньні прэзыдыуму ЦСПСБ быў заслуханы даклад Цэнтральнага Савету ТДА Авіяхіму аб працы і становішчы таварыства.

З дакладу відаць, што ТДА Авіяхім БССР ядзнае 2929 ячэек з 144949 сябрамі, з якіх рабочых 39829, сялян—32804, служачых—32516, вайскоўцаў—22306 і г. д. За апошні год лік розных гурткоў узрос з 836 на 1-XI—27 г. да 1441 на 1-VIII—28 году.

У шэрагах таварыстваў налічваецца выбранага актыву 20783 чал. і апрача таго звыш 1400 чал., якім даручаецца праца ў гуртках.

Спыніўшыся на асобных галінах працы таварыства, дакладчык зьвярнуў увагу на неабходнасьці да кіруючай працы ў таварыстве і прафарганізацый. Усе члены ячэек ТДА Авіяхіму павінны ўзгадняцца з прафсаюзнымі арганізацыямі—на прадпрыемствах і ў клюбах. З боку прафарганізацый павінна аказвацца дапамога ва ўсёй працы таварыства і толькі пры гэтых умовах мы зможам паставіць на належную вышыню справу ваенізацыі насельніцтва.

Прэзыдыум ЦСПСБ даручыў спэцыяльнай камісіі апрацаваць практычныя прапановы па дакладу і ў прэзыдум ТДА Авіяхіму вылучыў т. Кулака.

Халадзільная справа ў БССР разгортваецца.

Апрача пабудовы менскага халадзільніка, пачынаецца пабудова халадзільнікаў у Гомелі і Воршы, ідзе ўстаноўка халадзільных машын на цэнтральнай малочнай і г. д. Усё гэта патрабуе з боку беларускага халадзільнага камітэту больш увагі да гэтай працы. Для падняцьця працаздольнасьці камітэту, на апошнім яго пасяджэньні пастаноўлена арганізаваць бюро халадзільнага камітэту, на які ўскладаецца распрацоўка і вырашэньне найбольш важных пытаньняў. У склад бюро ўваходзяць прадстаўнікі ад Наркамгандлю, Наркамзямляробства, менскага халадзільніка, Менакрвыканкому і г. д.

СУД.

ЗЬДЗЕКІ НАД ПАСТУХОМ.

У пасёлку Асаўкі, Пухавіцкага раёну жыве кулак Майсей Янкаў Клёўка. Апошнія тры гады Клёўка злаваў на пастушка Васіля Бакунчыка 17 год, з пасёлку Лепкі за тое, што ён ганяў кароў каля пасёлку Клёўкі і травіў яго межы. Некалькі разоў Клёўка зьбіраўся пабіць Бакунчыка, але баяўся адказнасьці і ўрэшце распрацаваў наступны плян.

На кардоннай фабрыцы імя Леніна, на адлегласьці вярсты ад пасёлку Клёўкі, служылі два міліцыянэры прамысловай міліцыі Аўрам Арлоў і Язэп Яраш. Кулак Клёўка пазнаёміўся з міліцыянэрамі і заявіў, што пастушок Бакунчык бандыт, мае адрэзанку і страляе амаль кожны дзень.

Міліцыянэры Арлоў і Яраш рашылі затрымаць Бакунчыка, адабраць адрэзанку і прыцягнуць яго да адказнасьці.

1 верасьня г. г. Бакунчык па звычайнасьці раніцой пагнаў кароў у поле.

Міліцыянэры Арлоў і Яраш раптам выбеглі з лесу і крыкнулі Бакунчыку «Стой ні з месца! Рукі ўгару».

Бакунчык спалохаўся, кінуў трубу і нічога не разумеў.

— Ты бандыт?

— Не. Я пастух і весь маё стада.

— А адрэзанка дзе?

— Адрэзанкі я ня маю, я пасу кароў з трубой.

Арыштаваўшы Бакунчыка, міліцыянэры Арлоў і Яраш павялі яго да кулака Клёўкі, дзе запытвалі і трэбавалі адрэзанку.

Калі Бакунчык катэгарычна заявіў, што ніякай зброі ён ня мае і ніколі не страляў, Арлоў і Яраш павялі Бакунчыка на фабрыку, але па дарозе каля рэчкі Сьвіслач, будучы застрашан міліцыянэрамі аб суровым пакараньні, Бакунчык кінуўся ў рэчку каб утапіцца.

На крык Бакунчыка прыбеглі рабочыя фабрыкі. Міліцыянэры, выцягнуўшы Бакунчыка, у мокрай вопратцы, не глядзячы на холад прывялі яго на фабрыку, зноў дапытвалі і толькі па пратэсту рабочых адпусьцілі Бакунчыка на волю.

Пакінутае стада кароў зрабіла шмат шкоды сялянству, а кулак Клёўка разьнёс чуткі, што Бакунчык спаў.

Да адказнасьці за зьдзекі над пастухом былі прыцягнуты міліцыянэры Арлоў і Яраш.

Справа разглядалася Менскім акруговым судом і прымаючы пад увагу, што ад зламыснасьці міліцыянэраў цяжкіх вынікаў ня мела, што яны злачынства зрабілі будучы яшчэ добра незнаёмымі з абавязкамі па службе, суд прысудзіў Аўрама Арлова і Язэпа Яраша на адзіну году ўмоўнага зьняволеньня.

Д. К.

НАВУКА і ТЭХНІКА.

Маскоўскі радыё-цэнтр.

Трэст заводаў слабага току спраектаваў і пачаў загатаўляць на ленінградзкіх заводах магутныя перадатчыкі для буйнейшага ў СССР радыё-цэнтру, які ўжо будуецца ў Маскве. Новы радыё-цэнтр прызначаецца дзеля камэрцыйнай эксплёатацыі радыё-тэлефоннай сувязі са ўсім СССР і з буйнымі асяродкамі сьвету як на кароткіх, так і на доўгіх хвалях.

Усе станцыі радыё-цэнтру будуць зьвязаны з галоўным тэлеграфам, і гэта дасьць магчымасьць тэлеграфістам непасрэдна пасылаць тэлеграмы. Новы радыё-цэнтр будзе гатоў для камэрцыйнай эксплёатацыі ў 1930 годзе. Агульны яго кошт перавышае 3 з паловай мільёны рублёў. Гэты радыё-цэнтр будзе адной з самых буйных радыёстанцый сьвету, прызначаных дзеля камэрцыйнай эксплёатацыі.

Аэрамаяк у 4000 футаў.

У Паўночнай Каліфорніі будуецца аграмадны маяк дзеля арыентыроўкі авіятараў у часе начных налётаў. Адзін маяк будзе пабудаван на вяршыне гары Д'ябла, другі—на ўзгорку, непадалёк ад гораду Монтэбэллё.

Маяк на гары Д'ябла будзе аграмаднай пабудовай, вышынёй у 4000 футаў. Ён будзе мець магутны ліхтар у адзін мільён сьвеч, сьвет ад якога будзе відаць за 200 кілёмэтраў.

Астранамічны гадзіньнік.

На адной з бэрлінскіх выставак быў паказан надта цікавы астранамічны гадзіньнік бэрлінскага майстра Шульцэ.

Гадзіньнік складаецца з 18 апаратаў, мае 468 колцаў. Дзесяць цыфэрблятаў паказваюць час—бэрлінскі і іншых гарадоў Сярэдняй Эўропы. Гэты-ж гадзіньнік паказвае час усходу і заходу сонца і месяца і іхнія зацьменьні. Па гэтым гадзіньніку складаецца шматгадовы каляндар руху плянэт.

„Чароўны дыван".

Міністэрства земляробства Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў апублікавала вынікі трохгадовага практыкаваньня „чароўнага дывана" ў чароўніцтве. Дыван гэты—звычайны толь, якім у нас крыюць страхі.

Вузкімі палоскамі толю пакрываюць барозны паміж лехамі і бакі лех, пакідаючы толькі іхны верх. Ад гэтага глеба робіцца цяплейшай, лепш захоўвае вільгаць у зямлі і зьнішчаюцца дзікія травы.

«Чароўны дыван» узьнімае ўраджайнасьць шпінату на 516 процантаў, салаты—на 200 проц., кукурузы—на 300 проц. а бульбы—на 400 проц.

Дом—за адзін дзень.

Усе часьці такога дома—сьцены, падлога і столь—робяцца з бэтону машынай на месцы пабудовы, або прывозяцца гатовымі са спэцыяльных заводаў. З гатовых частак пры дапамозе пад'ёмных кранаў будынак устанаўліваецца за адзін дзень.

Дзеля канчатковага абсталяваньня дому карыстаюць таксама гатовыя стандартныя часткі—дзьверы, вокны, прылады дзеля ацяпленьня і г. д.

Такі дом на адну сям'ю каштуе каля 5000 р.

Радыё замест правадоў.

Зараз распачынаюцца вялікія работы па пераводу ўсёй камэрцыйнай эксплёатацыйнай сувязі паасобных чыгунак СССР з драцяных тэлеграфаў на радыё-тэлеграфы. Дзеля гэтага пры ўправах паасобных чыгунак будуць абсталяваны спэцыяльныя прыёмна-перадатачныя станцыі. Такія-ж станцыі будуць наладжаны і на буйных чыгуначных пунктах. Правады цяперашніх тэлеграфных ліній будуць скарыстаны на палепшаньне тэлефоннай сувязі.

У першую чаргу вызначана радыёфікаваць чыгункі на Далёкім Усходзе і ў Сібіры, бо там звычайная тэлеграфная сувязь часта псуецца ад сьнегавых завеяў і навальніц.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю «Савецкая Беларусь" для рэцэнзіі наступныя кнігі выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва:

1. «Маладняк за пяць гадоў» 1923-1928. Максім Гарэцкі. Стар. 122, цана 65 кап.

2. «На рубяжы», Тарас Гушча. (Якуб Колас). Выданьне другое. Стар. 82, цана 45 кап.

3. «Называрат» Ц. Даўгапольскі. Стар. 66, цана 35 кап. (На яўрэйскай мове).

4. «На литературном посту» № 20-21. Стар. 144, цана 90 кап. Дзяржаўнага Выдавецтва Масква-Ленінград.

5. „Революция и культура" № 21. Стар. 79, цана 50 кап. Выданьне газ. „Правда" Масква.

Апавяшчэньні.

— У сераду, 12 сьнежня, а 7-ай гадз. увеч. у памяшканьні Праўленьня Беларускай Асацыяцыі Пралетарскіх Пісьменьнікаў (клюб К. Маркса, пак. № 2) склікаецца агульны сход членаў асацыяцыі—студэнтаў Белдзяржуніверсытэту.

Прысутнасьць усіх т. т. абавязкова.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Даводзіцца да ведама ўсіх сяброў саюзу асьветы, што саюзам закуплен спэктакль у Дзяржтэатры на 13-XII «Заканчэньне рацэнзіі»(?). Білеты ад 1 р. 25 к.—20 кап. можна атрымаць у канцылярыі Дому штодзённа ад 10—2 гадз. і 5—7 гадз.

— Сёньня, 11-га сьнежня, роўна а 7-й гадзіне ўвечары адбудзецца зачынены сход ячэйкі КП(б)Б працасьветы.

Яўка без спазьненьня.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

ИЗВЕСТИЯ ЦИК СССР и ВЦИК | ПРАВДА орган ЦК ВКП(б) | РАБОЧАЯ ГАЗЕТА | ТРУД—орган ВЦСПС

Белорусское Об'единенное Отделение Из-в—Минск, Советская, 61, телеф. 8-21.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

1929 г. НА ВСЕ ГАЗЕТЫ и ЖУРНАЛЫ 1929 г.

ПОДПИСКА на все периодические издания, произведенная в одном месте, ДАЕТ ПОДПИСЧИКАМ БОЛЬШИЕ УДОБСТВА И ПРЕИМУЩЕСТВА

ВЕСЬ СССР ЧИТАЕТ ИЗВЕСТИЯ ЦИК СССР и ВЦИК ПРАВДА орган ЦК ВКП(б)

ЕСЛИ ВЫ ПРОИЗВОДИТЕ ПОДПИСКУ на все газеты и журналы в об'единенной конторе, ИЗВЕСТИЯ ЦИК СССР и ВЦИК ПРАВДА Орган ЦК ВКП (б), ТО ЭТИМ ЭКОНОМИТЕ ВРЕМЯ И ДЕНЬГИ

ШИРОКИЙ ПРИЕМ ПОДПИСКИ на ВСЕ МИНСКИЕ ГАЗЕТЫ и ЖУРНАЛЫ

ПО ВЫЗОВУ ТЕЛЕФОН 8-21 СРОЧНО командируется СОТРУДНИК ДЛЯ ПРИЕМА ПОДПИСКИ и об'явлений.

ЧИТАЙТЕ ЖУРНАЛЫ: КРАСНАЯ НИВА, Новый Мир, Пути индустриал., ПРОЖЕКТОР, БОЛЬШЕВИК, Революция и культура.

ЛЮБАЯ справка о выходе и стоимости того или иного ИЗДАНИЯ ДАЕТСЯ БЕСПЛАТНО по телефону 8-21.

Прием об'явлений для всех периодических изданий СССР по редакционным ценам.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:

В МИНСКЕ: В конторе отделения—Минск, Советская, 61, (телеф. 8-21), а также уполномоченными отделения, снабженными соответствующими документами.

В Гомеле, Вицебске и Могилеве: ФИЛИАЛАМИ ОТДЕЛЕНИЯ (Гомель—Кооперативная, 12, Витебск—Ленинская, 11 и Могилев—Ленинская, 25).

В ПРОВИНЦИИ: КОНТРАГЕНТАМИ по распространению периодич. печати, а также почтов. к-рами.

Ввиду большого скопления подписки на новый год, просьба подписку сдавать заблаговременно.

Галоўлітбел 3-2 1-я дзяржаўная друкарня

Линейная калибровочная мишень LRT-BE4-V2